Jõelähtme valla arengukava 2027-2037

Arengukava koostamine ja uuendamine

Jõelähtme valla arengukava 2027-2037 ja eelarvestrateegia 2027-2030 dokument koosneb kahest põhiosast ja kolmest lisast. Arengukava põhiosadeks on valla arengustrateegia aastateks 2027-2037, milles on sõnastatud pikemaks perioodiks viie valdkonna üld- ja strateegilised eesmärgid koos mõõdikutega. Arengukava lähiperioodi iseloomustab aastate 2027-2037 tegevuskava, milles on kajastatud planeeritud tegevused koos nende elluviimise aja ja osapooltega. Arengukava osaks on ka eelarvestrateegia 2027-2030 ehk nelja-aastane kava arengustrateegia elluviimiseks vajalikest rahalistest vahenditest, mida uuendatakse koos tegevuskavaga.

Arengukava on koostatud koostöös valdkondlike töörühmadega, mida juhtisid abivallavanemad ja vallavalitsuse osakondade juhid. Arengukava strateegia ja tegevuskava olid aluseks valla eelarvestrateegia 2027-2030 (lisa 1) koostamisel, milles on välja toodud järgmise nelja aasta olulisemate investeeringute kava. Paralleelselt arengukava ja eelarvestrateegia koostamise protsessiga koostati arengukavad Loo ja Kostivere alevikule. Lisaks on oma arengukavad olemas Neeme külal ja Ihasalu külal. Arengukava raamistab valla avatud valitsemise tegevuskava ja üldplaneering.

Uue arengukava protsessi raames koostati hetkeolukorra ülevaade (lisa 2), mille eesmärk oli fikseerida 2022. aastal arengukava koostamise aluseks olev olukord koos peamiste väljakutsete, vajaduste ja võimalustega. 2022. aasta ülevaadet kasutatakse ajaloolise lähtealusena. Arengukava ajakohastamisel esitatakse eraldi ülevaade rahvastiku, hariduskohtade, taristu, sotsiaalteenuste ja kriisivalmiduse olulisematest muutustest, märkides iga näitaja andmeallika ja seisukuupäeva. Kokkuvõte oli üheks sisendiks valla uue arengukava 2027-2037 ja eelarvestrateegia 2027-2030 koostamisel. Selles on ka kajastatud materjalid, millest lähtuti arengukava koostamisel (lk-d 4-5). Loo ja Kostivere alevike arengukavades on kirjas alevike visioonid, strateegilised eesmärgid ning tegevused eesmärkide saavutamiseks, koos elluviijate ja elluviimise perioodidega. Mõlemad arengukavad koostati koostöös Loo ja Kostivere alevike eestseisustega, kes saavad nende abil alevike arendustegevusi korraldada. Samuti valmis protsessi käigus Cumulus Consultingu poolt **Jõelähtme valla rahvastikuanalüüs ja -prognoos (lisa 3)**.

Valla arengukava 2027-2037 ja eelarvestrateegia 2027-2030 vaadatakse vallavalitsuse poolt üle kord aastas vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 37 ja Jõelähtme valla põhimääruse § 34. Arengukava muudetakse arengukava täitmise ülevaatamise tulemuste, muutunud arenguperspektiivide, eesmärkide ning vajaduste arvesse võtmiseks. Arengukava täitmise kontroll komisjonide tasandil lepitakse kokku komisjoni iga-aastase tööplaani koostamisel. Tööplaani kinnitab komisjoni esimees. Komisjon käsitleb oma tööplaani alusel arengukava täitmist komisjoni valdkondlikust pädevusest lähtudes. Arengukava muutmisel lähtutakse selle koostamise põhimõtetest. Kui arengukava muudetakse ja sellega kaasneb mõju Jõelähtme valla eelarvele, tuleb eelarvestrateegia viia arengukavaga kooskõlla. Puhveralade ja rohevõrgustiku säilitamise eesmärkide täitmist hinnatakse olemasolevate planeeringu-, ruumi- ja järelevalveandmete põhjal ning tuuakse välja tuvastatud probleemid ja rakendatud meetmed valla üldplaneeringus.

Arengukava algdokument on koostatud seisuga 30.09.2024 ning seda on Jõelähtme Vallavalitsuse poolt ajakohastatud 2025. ja 2026. aastal.

Alus: Hanke viitenumber 252063, leping nr 2-12.7/245
Ülevaate koostaja: Teaduse ja Kultuuri Sihtasutus Domus Dorpatensis (DD StratLab) ja uuendused Jõelähtme vallavalitsus 2025-2026
Aadress: Raekoja plats 1 / Ülikooli 7, Tartu, 51003
E-post: info@stratlab.ee Ülevaate koostajad: Reelika Alunurm, Joanna Kurvits, Karl Lembit Laane, Christo Alliksoo

Sisukord

Arengukava koostamine ja uuendamine 1

Jõelähtme valla strateegia aastateks 2027-2037 4

Valla visioon ja strateegilised sihid 5

Üldised suundumused ja lähiaastate fookuskohad 7

Arengukava seos riiklike ja maakondlike eesmärkidega 10

Olulisemad tähelepanekud hetkeolukorra ülevaatest 11

Strateegiliste sihtide eesmärgid ja mõõdikud 13

Arengukava tegevuskava 2027-2037 22

1. LOODUSLÄHEDANE ELUKESKKOND 24

STRATEEGILINE EESMÄRK 1.1. Vald on meeldiv, ligipääsetav ning paindliku ja mitmekesise transpordivõrguga seotud terviklik elukeskkond. 24

STRATEEGILINE EESMÄRK 1.2. Vallavalitsuse poolt pakutavad kommunaalteenused on kättesaadavad ning põhinevad rohelisel ja säästlikul mõtteviisil. 28

STRATEEGILINE EESMÄRK 1.3. Jõelähtme vallas on hoitud looduskeskkond. 29

2. TURVALINE JA INIMEST HOIDEV VALD 32

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.1. Valla elanikud tunnevad end oma kogukonnas turvaliselt. 32

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.2. Valla elanikud tunnevad end kogu vallas turvaliselt. 34

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.3. Vallavalitsus pakub elanike vajadustele vastavaid kvaliteetseid sotsiaalteenuseid. 36

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.4. Vallavalitsus tegeleb eelkõige ennetustööga läbi ühtse võrgustikutöö. 37

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.5. Laste ja perede heaolu on tagatud. 39

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.6. Valla elanikud on terved ja tervishoiuteenuste kättesaadavus on tagatud. 40

3. VÕIMESTAV HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ 41

STRATEEGILINE EESMÄRK 3.1. Jõelähtme noor (k.a õppija) on terve, ennastjuhtiv ning ettevõtlik. 41

STRATEEGILINE EESMÄRK 3.2. Jõelähtme haridus- ja noorteasutused on uuendusmeelsed ja kogukondlikud, teevad omavahel tihedat koostööd ning pakuvad haridust mitmekülgselt. 44

STRATEEGILINE EESMÄRK 3.3. Jõelähtme vallas on atraktiivsed ja toetavad töötingimused haridus- ja noortevaldkonna töötajatele. 46

4. LOODUSLÄHEDANE ETTEVÕTLUS JA TURISM 46

STRATEEGILINE EESMÄRK 4.1. Ettevõtlus Jõelähtme vallas toetab elukeskkonda ning toetub kogukondade ettevõtlikkusele. 46

STRATEEGILINE EESMÄRK 4.2. Jõelähtme vald on pärand- ja loodusturismi sihtkoht, mis pakub külastajale elamusi ja loob kohalikele võimalusi. 49

5. KOGUKONNAKESKNE KULTUUR JA SPORT 52

STRATEEGILINE EESMÄRK 5.1. Jõelähtme valla kultuuri- ja sporditegevus kujundab elanike kuuluvustunnet ja arendab piirkonna rahvakultuuri. 52

Arengukava lisad

- **Lisa 1. Eelarvestrateegia 2027-2030**
- Lisa 2. Jõelähtme valla hetkeolukorra ülevaade seisuga 30.11.2022: väljakutsed, vajadused ja võimalused
- Lisa 3. Jõelähtme valla rahvastikuanalüüs ja -prognoos

Strateegia 2027-2037

Jõelähtme valla visioon ja pikaajalised eesmärgid aastaks 2037

JÕELÄHTME VALLA VISIOON AASTAKS 2037

Jõelähtme vald on **looduslähedase elukeskkonnaga** vald, mille elanikud väärtustavad oma **kodu** ja mille **kogukonna** liikmed hoiavad üksteist.

Looduslähedane elukeskkond. Jõelähtme vald on täna suure loodusliku variatiivsusega ning sellisena püsib see ka tulevikus. Nendes piirkondades, kus elukeskkonna looduslähedus on hästi säilinud, tuleb seda ka edaspidi hoida, ning kus tänaseks on tekkinud probleeme tööstuse liialt kiire levikuga, tuleb seda piirata ning taastada elanike jaoks looduslähedane elukeskkond (sh kõrghaljastus, ligipääs loodusele jne). See tähendab ka kaevandustest, tööstusest ja maanteedest tekkiva reostuse ja müra piiramist ning tasakaalustatud arengu soosimist, kus inimene ja elukeskkond on esiplaanil.

Kodu väärtustamine. Jõelähtme valla elanikud näevad valda kui oma kodu. Kodu on koht, kuhu elanikel on võimalik planeerida oma tulevikku ja perekonda. Selle jaoks on olemas turvatunne ja kindlus, et kui elanikud on rajanud oma eluaseme siia, siis see püsib kindlana. Selleks tagame, et planeeringud meie vallas vastaksid elanike ootustele ning hoiame kodulähedast haridust, kultuuri ja noorsootöövõimalusi.

Hoidev kogukond. Jõelähtme valla elanikud tunnevad end turvaliselt liikluses, oma kodus, oma piirkonnas ja oma vallas ning osana osana enda kogukonnast. Selle jaoks õpib vallavalitsus tundma vallas tegutsevaid kogukondi, toetab nende initsiatiivikust ja vajadusel nügib nende käivitumist.

Visiooni saavutamiseks on seatud 5 strateegilist sihti.

Selleks, et Jõelähtme vald liiguks oma visiooni suunas, on seatud viis strateegilist sihti, milles on omakorda määratletud valla strateegilised eesmärgid, mõõdikud ja ka viie lähima aasta tegevuskava ning vajalikud investeeringud.

1. LOODUSLÄHEDANE ELUKESKKOND

Jõelähtme elukeskkond on looduslähedane ja vastab kõigi selle piirkondade elanike vajadustele. Majandustegevus on kantud rohelisest ja säästvast mõtteviisist ning sellest tulenev kahju loodusele on viidud miinimumini.

2. TURVALINE JA INIMEST HOIDEV VALD

Kodus peab tekkima tunne, et oled seal hoitud ning seal on turvaline olla. Selle tunde kujundamiseks vallas arendame koostööd, ennetustegevusi ja turvalisust valla sotsiaal- ja tervishoiuteenuste pakkumisel ning siseturvalisuse tagamisel.

3. VÕIMESTAV HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ

Noored on valla tulevik ning neist saavad terved, ennastjuhtivad ja ettevõtlikud kodanikud. Selleks tagame hariduse ja noorsootöö uuenduslikkuse ja kogukondlikkuse ning loome atraktiivsed ja toetavad töötingimused haridus- ja noortevaldkonna töötajatele.

4. LOODUSLÄHEDANE ETTEVÕTLUS JA TURISM

Ettevõtlust ja turismi arendatakse, lähtudes valla suurimatest väärtustest - meie inimestest ja loodusest. Soosime ettevõtluse arengut, mis panustab elanikesse ning kujundame Jõelähtme vallast tuntud loodusturismi sihtpaiga.

5. KOGUKONNA-KESKNE KULTUUR JA SPORT

Valla kultuuri, spordi ja vaba aja võimaluste olulisim roll on ühendada kogukonda ja luua elanikes kuuluvustunnet. Seetõttu arendame elanikele võimalusi igas eluetapis neis kodu lähedal osaleda ning kujundada kultuuri, mis on põimitud läbi valla pärandiga.

Üldised suundumused ja lähiaastate fookuskohad

Eesti majanduse taastumine jätkub, kuid väliskeskkonna ebakindlus püsib ning mõjutab ka Jõelähtme valla elanikke ja vallavalitsuse eelarvelisi võimalusi. Jõelähtme valla rahvaarv on jätkanud kasvu. 2025. aasta alguses elas vallas 7734 inimest, 1. jaanuariks 2026 oli elanike arv kasvanud 7979-ni ning 2026. aasta sügiseks 8099 elanikuni. Rahvaarvu ja potentsiaalsete maksumaksjate arvu kasv toetab valla arengut, kuid suurendab samal ajal vajadust avalike teenuste ning haridus-, sotsiaal- ja transporditaristu järele.

2023. aastal koostatud rahvastikuanalüüs ja -prognoos1 nägi aastaks 2036 sõltuvalt rändestsenaariumist ette valla elanike arvu jätkuvat kasvu. Senine tegelik rahvastikukasv kinnitab vajadust arvestada arengukava perioodil jätkuvalt kasvava elanikkonnaga, kuid prognoosi lähteandmeid tuleb käsitleda nende koostamise aja kontekstis.

Rahvaarvu kasv suurendab eelkõige haridus-, noorsootöö-, sotsiaal- ja tervishoiuteenuste nõudlust ning koormust transpordile, avalikule ruumile ja tehnilisele taristule. Teenuste vajadus ei kasva seejuures kogu valla territooriumil ühtlaselt ning investeeringute kavandamisel tuleb arvestada piirkondliku rahvastikuarenguga.

2023. aasta rahvastikuprognoosi kohaselt võib õppeaastaks 2035/2036 kiirema rahvastikukasvu stsenaariumi korral suureneda valla lasteaiakohtade vajadus kuni 586 kohani, sealhulgas Loo piirkonnas kuni 416 kohani. Samas prognoositi põhikooliealiste laste arvu kasvu kuni 1172 ning gümnaasiumiealiste noorte arvu kuni 429-ni. Neid näitajaid käsitletakse pikaajalise planeerimise stsenaariumina; tegelikku hariduskohtade vajadust hinnatakse jooksvalt registriandmete, haridusasutuste täituvuse ja piirkondliku arendustegevuse põhjal.

Rahvastiku vananemine suurendab samal ajal nõudlust eakatele suunatud teenuste järele. Ka selle sihtrühma teenusevajaduse hindamisel tuleb pikaajalise prognoosi kõrval lähtuda jooksvalt tegelikust vanuskoosseisust.

Strateegiliste sihtide seos riiklike ja maakondlike eesmärkidega

Arengukava koostamisel lähtuti erinevatest riigi valdkondlikest arengukavadest ja plaanidest, millest täpsemad olulisemad sihid on välja toodud hetkeolukorra ülevaates (lisa 2). Allpool on toodud ülevaade, kuidas lähtuti riiklikust ja maakondlikust strateegiast valla strateegiliste sihtide seadmisel ning antakse ülevaade olulisematest valla arengusuundadest. Mõõdikute juures märgitakse andmeallikas, algtaseme seisukuupäev ja arvutusviis. Protsendimõõdikute puhul määratletakse arvestuse alus ja hõlmatud objektid. Puuduvad algtasemed määratakse kontrollitud lähteandmete põhjal.

Looduslähedase elukeskkonna siht on kõige otsesemalt seotud strateegia “Eesti 2035” sihiga kujundada kõigi vajadusi arvestav ja kvaliteetne elukeskkond ning toetab tervikliku ruumiloome, ebaühtlase asustustihestusega piirkondade tasakaalustatud arengu tagamise ning keskkonnasäästlike majandusmudelite juurutamise arenguvajaduste katmist. Samuti on see otseselt seotud Harju maakonna strateegia eesmärgiga tagamaks jätkusuutlik ja tasakaalustatud maakasutus, kestlik taristu ning kiired ja keskkonnasäästlikud ühendused, panustades tasakaalustatud ruumimustri tegevussuunda.

Selle saavutamiseks on vallavalitsus võtnud sihiks kujundada meeldiv, ligipääsetav ja mitmekesise transpordivõrguga seotud terviklik elukeskkond, panustades avaliku ruumi looduslähedasemaks

[1] Analüüsi ja prognoosi koostas Hannes Orgse (Cumulus Consulting) ja täiendas Jõelähtme vallavalitsus.

muutmisele, valla eri piirkondade tasakaalustamisele, kvaliteetsete avalike teenuste kättesaadavusse ning täiendava transporditaristu, sh kergliiklusteede loomisesse. Kommunaalteenuste pakkumisel võetakse aina enam kasutusele säästlikke taastuvenergia- ja taaskasutuspõhiseid lahendusi ning looduskeskkonna hoidmiseks panustatakse elurikkuse kasvu, keskkonnasõbralikesse lahendustesse ning põhimõttest "ei kahjusta oluliselt" lähtuvasse ringmajandusse.

Turvalise ja inimest hoidva valla siht on kõige otsesemalt seotud strateegia "Eesti 2035" sihtidega, et Eestis oleksid tervist hoidvad inimesed, kellel oleks turvaline elukeskkond, milleks on vaja ületada arenguvajadused nagu elanike liigsed riskitegurid ja -käitumine ning avalikus (sh küber)ruumis varitsevad ohud. Selle saavutamiseks panustab vallavalitsus elanike toimetulekuvõimesse kriisiolukordades ja ohte ennetavatesse meetmetesse nagu liikluse rahustamine, naabrivalve, vabatahtlik pääste, merepääste ja elanikkonnakaitse ning uuenduslikud digilahendused. Sotsiaalkaitse tagamiseks arendatakse vallavalitsuse pakutavaid sotsiaalteenuseid, luuakse võrgustikke abivajajatest ja -andjatest ning suunatakse elanike käitumist teavitustöö kaudu. Erilist tuge ja abi pakutakse lastele ja peredele.

Võimestava hariduse ja noorsootöö siht tuleneb strateegia "Eesti 2035" sihist kujundada arukaid, tegusaid ja tervist hoidvaid inimesi ning panustab maakondlikusse tegevussuunda "tegus rahvas". "Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035" olulisem suundumus, millest valdkonna sihid ka suundusid, on õppijast lähtuva õppe kujundamine ning kättesaadavate ja mitmekesiste õpivõimaluste loomine. Selle sihiga soovib vallavalitsus kujundada noortest inimesed, kes oskavad käituda tervislikult, ettevõtlikult ja iseennast juhtida, mistõttu pakutakse neile nii võimalusi omandada uusi indu tekitavaid kogemusi kui ka tuge raskuste korral. Haridus- ja noorsootööasutused teevad omavahel koostööd, et võimalikult hästi arvestada noorte vajadustega, ning neis on loodud keskkond, milles noored soovivad viibida ja saavad areneda üheskoos. See on aga saavutatav vaid koos motiveeritud töötajatega, kellele samuti pakutakse arendavat ja konkurentsivõimelist töökeskkonda.

Looduslähedase ettevõtluse ja turismi siht panustab strateegia "Eesti 2035" sihti kujundada tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik majandus, soosides digitaalsete, teadmistepõhiste ja keskkonnasäästlike lahenduste kasutuselevõttu. Samuti seostub see maakondliku strateegia eesmärkidega kujundada maakonnast uue majanduse ja innovatsiooni keskus ning regiooni parim elukeskkond kaasaegsete töökohtade poolest ning panustab tegevussuunda "tegus rahvas". Vallavalitsus on võtnud eelduseks, et valla majandus peab toimima loodusega sümbioosis ning Jõelähtme vallas väljendub see kõige selgemalt turismis, mis on kujundatud valla mitmekesise looduse ja pärandiga seotud olulisemate kultuuri- ja loodusväärtuste ümber. Valla ettevõtlus areneb aga kõige paremini siis, kui valla elanikud on ettevõtlikud, elanikele ja ettevõtjatele on loodud nutikad (mh tehnoloogilised) lahendused, vald teeb ettevõtjatega koostööd ja soosib nendevahelist võrgustumist ning kui valla turundamine toimub ühtse kuvandi ja sõnumitega.

Kogukonnakeskse kultuuri siht on seotud strateegia "Eesti 2035" sihtidega kujundada tegusaid inimesi ning avatud, hoolivat ja koostöömeelset ühiskonda, tugevdades valla elanike ühtekuuluvustunnet. Samuti panustab see maakondlikku strateegilisse eesmärki väärtustada siinseid inimesi ja kogukondi ning tegevussuunda "tegus rahvas". Vallavalitsuse hinnangul on see saavutatav vaid siis, kui valla elanikud saavad kultuuri- ja sporditegevustest osa oma kodupiirkonnas, see sisaldab ka valla enda rahvakultuurilist pärimust ning valla elanikele on loodud võimalused olla aktiivsed, nad on neist teadlikud ja algatavad tegevusi ka ise.

Kõigi riiklike kui ka maakondlike eesmärkide saavutamisel teeb Jõelähtme vallavalitsus koostööd nii riiklike asutuste kui ka maakondlike ning eriti naaberomavalitsustega. Täpsemalt on koostöökohad sõnastatud tegevuskavas iga tegevuse juures eraldi.

Eelarvestrateegia koostamise lähtealused

Harju maakonnastrateegia 2040+ kohaselt on põhiline arenguvajadus majandusliku arengu seisukohalt kiire, kvaliteetse ja taskukohase internetiühenduse kättesaadavuse parandamine maakonna hajusamalt asustatud piirkondades, et lihtsustada ettevõtlust ja võimaldada kaugtöö tegemist, ning tõsta ettevõtete tootlikkust ning teadus- ja arendustegevust.

Eelarvestrateegias 2027-2030 on seatud vallale kuus peamist eesmärki, et tagada valla areng ja finantsvõimekus ka ebakindlates majanduslikes oludes.

1. Elanikele vajalike teenuste osutamiseks oluliste investeeringute tegemine.
2. Välisvahendite võimalikult ulatuslik kaasamine tegevuste ja investeeringute rahastamiseks.
3. Konkurentsivõimelise palgataseme tagamine, et säilitada kvalifitseeritud töötajad, arvestades Tallinna ja seda ümbritsevate omavalitsuste palgakonkurentsi.
4. Majandamiskulude kontrolli all hoidmine sisemise efektiivsuse suurendamise kaudu.
5. Eelarvestrateegia koostamisel positiivse põhitegevuse tulemi säilitamine ning pikemas perspektiivis selle suurendamine.
6. Finantsdistsipliini tagamise meetmetest kinnipidamine.

Arengukava seos riiklike ja maakondlike eesmärkidega

Strateegias "Eesti 2035" on sõnastatud Eesti Vabariigi visioon järgmisena: demokraatlik ja turvaline riik, kus säilib ja areneb eesti rahvus, keel ja kultuur. Selle saavutamiseks on strateegias sõnastatud üheksa arenguvajadust ning viis strateegilist sihti. Need on kajastatud tabelis 1 koos selgitusega, kuidas need seostuvad Jõelähtme valla arengukavas sõnastatud eesmärkidega. Konkreetsemad seosed erinevate riiklike arengudokumentide ja valla arengukava vahel leiab hetkeolukorra ülevaatest (lisa 2).

Tabel 1. Riiklikud arenguvajadused ja strateegilised sihid ning nende seos Jõelähtme valla arengukavaga (strateegiast "Eesti 2035")

Riiklikud strateegilised sihid	Riiklikud arenguvajadused	Seos Jõelähtme valla arengukava strateegiliste eesmärkidega (SE-d)
Arukas, tegus ja tervist hoidev **inimene**	**Õppimisvõimalused**. Suur erialase hariduseta inimeste osakaal, ühistel väärtustel põhinev, õppijast lähtuv ja kaasav haridussüsteem.	SE-d 3.1, 3.2 ja 3.3.
	Tervis ja eluiga. Liigsed riskitegurid ja -käitumine, elukeskkonna ligipääsetavus, pikaajalise hoolduse süsteem.	SE-d 1.1, 2.3 ja 2.6.
Tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik **majandus**	**Ettevõtluskeskkond (sh turism)**. Tootlikkuse kasvu aeglus ja piirkondlik ebaühtlus, digitehnoloogiate kesine integreerimine ettevõtlussektoris, vähe vajalikke uusi teadmistepõhiseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi.	SE-d 1.3 ja 4.1.
Avatud, hooliv ja koostöömeelne **ühiskond**	**Ühiskond ja võimalused**. Elanike nõrk ühtekuuluvustunne ja vanuseline ebavõrdsus.	SE-d 1.1, 2.4 ja 5.1.
Kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne **elukeskkond**	**Rahvastik.** Kahanev ja vananev rahvastik, piirkondade sotsiaal-majanduslik ebavõrdsus.	SE-d 1.1 ja 2.3.
	Elurikkus ja keskkond. Majanduse heitemahukus.	SE-d 1.1, 1.2 ja 1.3.
	Ruum ja taristu. Kiire linnastumine, kultuurivaldkondade kättesaadavus, terviklik ruumiloome.	SE-d 1.1, 1.2 ja 5.1.
	Julgeolek ja turvalisus. Rahvastiku ebaühtlane paiknemine, hübriidohud, poliitiline ja majanduslik ebastabiilsus.	SE-d 1.1, 2.1 ja 2.2.
Uuendusmeelne, usaldusväärne ja	**Riigijuhtimine**. Rohkem koostööd era- ja vabasektoriga ning koosloomelist	Läbivalt igas valdkonnas, erilise rõhuga SE-des 1.1 ja 2.4.

inimesekeskne **riigivalitsemine**	poliitikakujundamist, vähem bürokraatiat avalike teenuste pakkumisel.	

Harju maakonna arengustrateegias 2040+ on sõnastatud maakonna visioon: Harju maakond on Põhja-Euroopa targa majanduse süda, siin on suurepärane elukeskkond, kestlik taristu ning kiired ja mugavad ühendused kogu maailmaga. Selle saavutamiseks on sõnastatud kolm strateegilist eesmärki ja tegevussuunda. Need on kajastatud tabelis 2 koos selgitusega, kuidas need seostuvad Jõelähtme valla arengukavas sõnastatud eesmärkidega.

Tabel 2. Harju maakonna strateegilised sihid, tegevussuunad ja nende seos Jõelähtme valla arengukavaga (Harju maakonna arengustrateegiast 2040+)

Maakondlikud strateegilised eesmärgid	Maakondlikud tegevussuunad	Seos Jõelähtme valla arengukava strateegiliste eesmärkidega
Harju maakond on rahvusvaheliselt hinnatud **uue majanduse ja innovatsiooni keskus**, mille **suurim väärtus** on siinsed **inimesed** ja **kogukonnad**.	**"Tegus rahvas"**: õnnelikud, terved, haritud, ettevõtlikud, muudatustele ja uutele teadmistele avatud inimesed ning kodukanti väärtustavad aktiivsed kogukonnad.	Läbivalt igas valdkonnas, erilise rõhuga SE-des 1.3, 2.6, 3.1, 3.2, 4.1 ja 5.1.
Harju maakonnas on Läänemere **regiooni parim elukeskkond** - turvaline, roheline, kestlik ning kaasaegsete töökohtade ja teenustega.	**"Kvaliteetne elukeskkond ja -teenused"**: avalike teenuste parem korraldamine ja koostöölahendused.	Läbivalt igas valdkonnas, erilise rõhuga SE-des 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3 ja 4.1.
Harju maakonnas on jätkusuutlik ja **tasakaalustatud maakasutus, kestlik taristu ning kiired ja keskkonnasäästlikud ühendused** nii maakonna siseselt, ülejäänud Eestiga kui ka välisriikidega.	**"Tasakaalustatud ruumimuster"**: olulise mõjuga taristu pikaajaline planeerimine, sh eri transpordiliikide kasutamine ja ühendused ning suuremamahulised taristuobjektid.	SE 1.1.

Olulisemad tähelepanekud hetkeolukorra ülevaatest

Valla olulisimad väljakutsed, vajadused ja võimalused vastavalt valdkonnale olid hetkeolukorra ülevaate koostamise hetkel (november 2022) järgmised.

Avalik ruum, kommunaal- ja elamumajandus, taristu, ligipääsetavus ja liikuvus valdkonnas on kõige olulisemaks arenguvajaduseks teede **korrashoid ja liiklusturvalisus –** eelkõige maantee ja tiheda liiklusega piirkondade ohutuse tõstmine, sh kiirusetõkete paigaldamine, kiirusepiirangud, piirded ohtlikele lõikudele, raskeveokite ja tihedama liikluse suunamine asulatest eemale ning **müratasеme** vähendamine. Lisaks sooviti rohkem **kergliiklusteid**. Tähtsaks on ka kiire interneti nn viimase miili välja arendamine.

Keskkonna, kliima, ringmajanduse ja keskkonnahäiringute valdkonnas olid suurimateks probleemideks tööstuse, kaevanduste ja Muuga sadama piirkonnaga kaasnev reostus ja müra ning nende mõju elukeskkonnale, samuti Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusest tulenev ebameeldiv lõhnahäiring. Probleemiks olid ka isetekkelised prügilad.

Ettevõtluse, turismi ja väikesadamate valdkonnas on tarvis läbi mõelda tervikstrateegia – missuguseid ettevõtluse valdkondi me soovime, missugust turismi tervikuna pakume. Väikesadamate potentsiaali paremaks kasutamiseks tuleb läbi mõelda tulu teenimise võimalused.

Sotsiaalkaitse ja tervishoiu valdkonnas tuleb liikuda tagantjärele probleemkohtade lahendamise juurest ennetustöö poole. Peamisteks vajadusteks on tervishoiuteenuste pakkujate lisandumine (sh perearstid, ämmaemandad, eriarstid jne), lastekaitse valdkonna edendamine ja vanemaealistele suunatud teenuste edendamine.

Turvalisuse valdkond on võrdlemisi heas seisus nii kriisijuhtimise, vabatahtlike organisatsioonide kui läbimõelduse osas, kuid peamine arenguvajadus on elanikkonna harimine kriisideks ettevalmistumisel ning neile vajalike vahendite, varustuse ja evakuatsiooniruumide tagamine.

Haridusvaldkonna olulisemateks väljakutseteks on laste arvu kiire kasv vallas ning sellest tulenev ruumipuudus. Lisaks on suureks väljakutseks personali leidmine ja säilitamine, sest õpetajate värbamisel on tugev konkurents Tallinna ja naaberomavalitsustega.

Noorsootöö valdkonnas on probleemiks noorsootöötajate pidev vahetumine. Õpilasesindused ei täida selgelt oma funktsioone esindusorganina (eelkõige korraldavad üritusi). Neeme piirkond on liiga vähe kaasatud. Soovitakse edendada vaimse tervise ja LGBTQ+ teemadega seotud teavitustööd ja tuge.

Kultuuri, spordi ja vaba aja valdkonnas on suurimaks probleemiks ruumipuudus või ruumide sobivus erinevate tegevuste tegemiseks (sh multifunktsionaalsete ruumide vajadus). Samuti on oluline tõsta elanike teadlikkust vallas pakutavatest võimalustest.

Loo aleviku peamiseks murekohaks on aleviku üldplaneeringu ülesehitus, sest elamupiirkonnad ja tööstus asuvad hetkel liialt lähestikku ning tööstusega kaasnev müra, reostus, liiklus ja teised tegurid muudavad piirkonna elukeskkonnana kehvemaks. Suur probleem on ka liikluskorraldus aleviku sees ja ümber, kus nii raskeveokid kui pendelrändajad muudavad liiklemise ebaturvalisemaks.

Kostivere aleviku peamiseks murekohaks on vabade elukohtade ja ehitusvõimaluste puudus ning noortele suunatud tegevuste vähesus. Nende kahe teguri tulemusena võib Kostiveres olla tulevikus näha elanikkonna vananemist ning noorte lahkumist.

1. Looduslähedane elukeskkond

ehk peamised arendussuunad avaliku ruumi, ligipääsetavuse, avalike teenuste, kommunaalmajanduse, teede ja transpordi, keskkonna, kliima ja ringmajanduse valdkondades

STRATEEGILINE EESMÄRK 1.1. Vald on meeldiv, ligipääsetav ning paindliku ja mitmekesise transpordivõrguga seotud terviklik elukeskkond.

Jõelähtme vald on oma elanikele elukeskkond, kus nad on kaitstud negatiivsete tööstus- ja liiklusmõjude eest ning on leitud tasakaal elanike ja majanduslike huvide vahel. Selleks muudame valla avaliku ruumi kutsuvaks ja meeldivaks vaba aja veetmise keskkonnaks ning avalikud hooned, avaliku ruumi ja teenused ligipääsetavaks kõigile elanikele, sh erivajadustega inimestele. Samuti loome paindliku ja mitmekesise transpordivõrgustiku, mis vastaks kõigi piirkondade elanike vajadustele. Kõike seda teeme koostöös teiste valdkondlike osapooltega (organisatsioonid, omavalitsused jne).

Mõõdikud	2024	2037
• Elanike rahulolu valla avalike aladega (väljakud, turud, jalakäijate alad, pargid) viie palli skaalal[2]	4	4,5
• "Ligipääsetavus" koondhinnangu kasv minuomavalitsus.ee mõõdikutes	2	4
• Tolmuvabade vallale kuuluvate teede osakaal	80%	100%
• Harjumaa kergliiklusteede planeeringu elluviimise osakaal	Välja-selgitamisel	80%
• "Avatud, läbipaistev ja koostööaldis valitsemine" koondhinnangu kasv minuomavalitsus.ee mõõdikutes	4	6

STRATEEGILINE EESMÄRK 1.2. Vallavalitsuse poolt pakutavad kommunaalteenused on kättesaadavad ning põhinevad rohelisel ja säästlikul mõtteviisil.

Valla eri piirkondade tasakaalustatud arengu tagamiseks ei piisa ainult teedest ja transpordist, vaid tuleb üleüldiselt kättesaadavaks muuta ka valla kommunaalteenused küttest vee ja kanalisatsioonini. Seejuures ei tohi need teenused loodust kahjustada, vaid peavad pigem aitama kaasa looduskeskkonna puhtusele. Taristu arengukavade koostamisel ja ajakohastamisel hinnatakse eraomandis ühiskasutatava taristu omandi-, hooldus- ja toimepidevusriske. Võimalike üleandmis- või halduslahenduste puhul määratakse vastutus, maksumus ja rahastusallikad. Taristu ülevõtmine otsustatakse iga objekti kohta eraldi.

Mõõdikud	2024	2037
• Taaskasutatud reovee osakaal	0%	30%
• Vallavalitsuse ja selle allasutuste hoonete osakaal, kus kasutatakse taastuvat elektrienergiat	Välja-selgitamisel	70%
• Energiatõhusate (vähemalt C-klassi) munitsipaalhoonete osakaal[3]	50%	80%

STRATEEGILINE EESMÄRK 1.3. Jõelähtme vallas on hoitud looduskeskkond.

Inimtegevus jätab harva looduse puutumata. Jõelähtme vallavalitsuse siht on, et see mõju oleks pigem loodust toetav ning viiks võimaliku kahju miinimumini. Selleks kasutame valla loodusressursse jätkusuutlikult, hoiame neid võimalikult kaua ringluses ning tagame, et looduskeskkonnas elurikkus säiliks ja ökosüsteemid oleksid kaitstud ülemääraste keskkonnahäiringute ja inimtegevuse mõju eest. Lõhnahäiringute vähendamiseks koondatakse olemasolev teave probleemsete piirkondade, sealhulgas Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse ümbruse kohta ning tehakse koostööd Keskkonnaameti ja ettevõtetega. Arengukava täitmise ülevaates kajastatakse olemasolevate andmete põhjal kaebuste ja rakendatud meetmete koondinfot. Täiendavate uuringute vajadus ja rahastamine otsustatakse eraldi.

Mõõdikud[4]	2024	2037
• Heas ja keskmises seisukorras olevate rohevõrgustike osakaal	50%	60%
• Elanike rahulolu valla rohealadega (haljasalad, pargid jne) viie palli skaalal	4	4,5
• Liigiti kogutud olme- ja pakendijäätmete osakaal	76%	90%
• Keskkonnahoidlike vallavalitsuse hangete osakaal	0%	100%

[3] Mõõdik pärineb Rahandusministeeriumi veebilehelt Minuomavalitsus.

[4] Mõõdik pärineb Rahandusministeeriumi veebilehelt Minuomavalitsus.

2. Turvaline ja inimest hoidev vald

ehk peamised arendussuunad turvalisuse, sotsiaalkaitse ja tervishoiu valdkondades

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.1. Valla elanikud tunnevad end oma kogukonnas turvaliselt.

2022. aastal läbi viidud elanike küsitluse tulemused näitasid, et Jõelähtme valda hinnati üsna turvaliseks elukeskkonnaks. Selle strateegilise eesmärgi abil tagame, et see nõnda ka püsiks, et kogukondadel oleks olemas vajalikud vahendid ja ressursid kriisiolukordadega toime tulemiseks ning et kogukondades elavad inimesed märkaksid ja hoiaksid üksteist. Seda teeb vallavalitsus koostöös teiste valdkondlike organisatsioonide ja omavalitsustega ning eriti olulist rolli mängivad elanikkonnakaitsekomisjon ja kriisikomisjon kriiside ületamiseks vajalike võrgustike koordineerimisel.

Mõõdikud	2024	2037
• "Kriisideks valmisolek" koondhinnangu kasv minuomavalitsus.ee mõõdikutes	8	10
• Vallavalitsuse poolt korraldatud kriisikoolituste arv aastas	2	2
• Joogivesi on kriisiolukordades kättesaadav igas asumis	Välja-selgitamisel	100%

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.2. Valla elanikud tunnevad end kogu vallas turvaliselt.

Kui eelnev strateegiline eesmärk keskendus eelkõige elanikke ümbritsevatele kogukondadele, siis selle eesmärgi kaudu tagame, et Jõelähtme valla elanikud tunneksid ennast valla territooriumil viibides turvaliselt ning vallavalitsuse tugi ja läbimõeldud lahendused oleksid nende igapäevase turvalisuse garantii.

Mõõdikud	2024	2037
• Valdkondadeülene ennetustegevus (10-punkti süsteemis)	5	7
• Kuritegude arv aastas vallas (politsei ja statistikaameti andmetel)	98	≤70
• "Veeohutus" koondhinnangu kasv minuomavalitsus.ee mõõdikutes	9	10
• "Kriisideks valmisolek" koondhinnangu kasv minuomavalitsus.ee mõõdikutes	8	10

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.3. Vallavalitsus pakub kvaliteetseid ja elanike vajadustele vastavaid sotsiaalteenuseid.

Jõelähtme vallavalitsus pakub laia valikut sotsiaalteenuseid ning nende vajadus ja kvaliteedinõuded muutuvad koos elanikkonna vajadustega. Selle eesmärgiga paneme rõhku nii elanike vajadustele vastavate teenuste arendamisele kui ka nende kvaliteedi tõstmisele.

Mõõdikud	2024	2037
• "Täiskasvanute sotsiaalhoolekanne" koondhinnangu kasv minuomavalitsus.ee mõõdikutes	4	7
• Vallavalitsuse sotsiaalteenuseid pakkuvatel isikutel on vastava valdkonna haridustase ja/või kutse	Välja-selgitamisel	100%

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.4. Vallavalitsus tegeleb sotsiaalkaitses eelkõige ennetustööga läbi ühtse võrgustikutöö.

Arengukava perioodi jooksul liigume senisest enam probleemide ennetamise suunas ning koordineerime võimalikult hästi erinevate valdkondlike osapoolte tegevust, vältimaks juhtumite paisumist kriisijuhtumiteks. Eesmärki saavutame koostöös teiste valdkondlike osapooltega (nt organisatsioonide ja omavalitsustega).

Mõõdikud	2024	2037
• Kõik vajalikud valdkondlikud osapooled on kaasatud võrgustikutöösse	70%	100%
• Võrgustiku hinnang võrgustiku tööle viie palli skaalal	Väljaselgitamisel	4
• Võrgustiku regulaarsete kohtumiste arv aastas	2	2-4

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.5. Laste ja perede heaolu on tagatud.

Lisaks sotsiaalteenuste üldisele kvaliteedile ja kättesaadavusele ning ennetustööle paneme sel arengukava perioodil rohkem rõhku ja suuname tähelepanu laste ja perede heaolule. Lastekaitsesuunalised tegevused tuleb tuua fookusteemaks ning tegeleda selle valdkonna süsteemse edasiarendamisega.

Mõõdikud	2024	2037
• Lastekaitse jaoks vajalike vallavalitsuse spetsialistide olemasolu määr (sõltuvalt laste arvust)	2	3
• Sekkumist vajavate juhtumite suhtarv elanike arvu kohta	118	<80
• "Laste heaolu" koondhinnangu kasv minuomavalitsus.ee mõõdikutes	4	6

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.6. Valla elanikud on terved ja tervishoiuteenuste kättesaadavus on tagatud.

Valla rahvaarvu kasvuga on eriti selle suuremates asulates kasvanud ka nõudlus suuremale hulgale tervishoiuteenustele. Tagame järjepidevalt parema tervishoiuteenuste kättesaadavuse – olgu see kas kohapealsete teenuseosutajate või muude lahenduste kaudu (nt koostöö teiste kohalike omavalitsustega, transpordivõimalused jne). Sarnaselt teiste valdkondade tegevustega võtame suuna ennetustegevuse poole, et tagada nii elanike füüsilise kui vaimse tervise kaitse.

Mõõdikud	2024	2037
• Valla elanike tervena elatud aastad		
a. Mehed	57,9[6]	60[7]
b. Naised	60,9	63
• KOVi algatatud tervise edendamise tegevuste arv aastas säilib[5]	3	3
• Valla perearstide arv tuhande elaniku kohta	0,4	0,5

[5] Mõõdikud 1-3 pärinevad Rahandusministeeriumi veebilehelt Minuomavalitsus.

[6] Mõõdik pärineb Rahandusministeeriumi veebilehelt Minuomavalitsus.

[7] Tervise Arengu Instituudi maakondlike andmete kohaselt.

3. Võimestav haridus ja noorsootöö

ehk peamised arendussuunad haridus- ja noortevaldkonnas

STRATEEGILINE EESMÄRK 3.1. Jõelähtme noor (k.a õppija) on terve, ennastjuhtiv ning ettevõtlik.

Hariduse ja noorsootöö eesmärkide seas on olulisel kohal terve, ennastjuhtiva ja ettevõtliku inimese kujundamine. Selle saavutamiseks on noore eneseteostus ning õpitee toetatud lähtuvalt tema huvidest ja vajadustest. Tema ees seisab lai valik erinevaid väljakutseid ja võimalusi, mis suunavad tema arengut ning eneseteostust kogu õpitee vältel. Selle tulemusel kujuneb tal laiahaardeline kokkupuude erinevate eluvaldkondadega ja tegevustega, tema õpihuvi ning panus kogukonda on suurem ja haridustee katkemine ebatõenäolisem.

Mõõdikud	2024	2037
• Aktiivsete noorte arv väljaspool õppetööd		
○ osalemine huvihariduses[8]	1088	1300
○ osalemine avatud noorsootöös	44%	50%
• Koolist väljalangemine 7.-9. klassis[9]	0%	0%
• Kesk- ja kutsekeskhariduseni jõudjate osakaal	86%	90%

STRATEEGILINE EESMÄRK 3.2. Jõelähtme haridus- ja noorteasutused on uuendusmeelsed ja kogukondlikud, teevad omavahel tihedat koostööd ning pakuvad haridust mitmekülgselt.

Noore (k.a õppija) õpitee kujuneb teda ümbritsevas sotsiaalses ning füüsilises keskkonnas. Selleks, et kujuneks haritud, terve ja õnnelik inimene, on oluline, et teda ümbritsev keskkond oleks ühest küljest võimalikult arendav, kuid toetaks ka vaba aja veetmist, kogukondade tekkimist ja püsimist ning murede varajast märkamist ja vajadusel abi andmist. Selleks on vallas õppijasõbralikud ruumid, õpitegevust ja vaba aja veetmist toetav väliskeskkond ning sidus koostöö haridus- ja noortevaldkonna asutuste, pere ning kogukonna vahel. Vallavalitsus teeb valdkonna arendamiseks tihedat koostööd ka teiste valdkondlike organisatsioonide ja omavalitsustega. Haridusasutuste, raamatukogude, kogukonna ja teiste partnerite koostöös toetatakse võimalusel ka täiskasvanute, sh eakate, õppimisvõimalusi, elukestvat õpet ja enesetäiendamist. Hariduse tugiteenuste kättesaadavust hinnatakse igal aastal

[8] Sihttase pärineb Harju maakonna arengustrateegiast 2040+.

[9] https://haridussilm.ee/ee/huviharidus/huviharidus/huviharidus-ulevaade andmetel

tugispetsialistide ametikohtade täituvuse, teenusele pääsemise ooteaja ja katmata abivajaduse põhjal. Ülevaadet kasutatakse järgmise aasta tegevuste ja eelarve kavandamisel.

Mõõdikud	2024	2037
• 4. ja 8. klassi õpilaste rahulolu kooliga ja õppetööga viie palli skaalal[10]	3,8	4
• Õpilaste osakaal, kes on liikumistegevustega pigem rahul või täiesti rahul (8. klass)[11]	34%	45%
• Õpetajate osakaal kes leiavad, et erivajadusega laste toetamisel tehakse head koostööd	71%	80%
• Noorsootööd pakkuvate asutuste kättesaadavus ja varustatus nelja palli skaalal[12]	2,7	3,5

STRATEEGILINE EESMÄRK 3.3. Jõelähtme vallas on atraktiivsed ja toetavad töötingimused haridus- ja noortevaldkonna töötajatele.

Jõelähtme valla haridus- ja noortevaldkonnas on olemas kvalifitseeritud personal ning tugimeetmed töötajate arengu, toimetuleku ja tervise toetamiseks. Töötajate kõrge professionaalne tase ja hästi korraldatud koostöö võimaldavad pakkuda kvaliteetset ning kaasaegset haridust ja noorsootööd.

Mõõdikud	2024	2037
• Õpetajate rahulolu tööga[13]	85%	87%
• Noorsootöötajate tööga rahulolu 5 palli skaalal[14]	Väljatöötamisel	4,5
• Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal põhikoolis	71%	85%
• Kvalifikatsiooninõuetele vastavate tugitöötajate osakaal	95%	100%

[10] Mõõdik 2 ja 3 pärinevad Haridussilmast.

[11] Mõõdik pärineb Rahandusministeeriumi veebilehelt Minuomavalitsus.

[12] Mõõdik 2 ja 3 pärinevad Haridussilmast.

[13] Hinnatakse noorsootöö kvaliteedihindamise protsessis Haridus-ja Noorteameti seatud metoodika põhjal.

[14] Mõõdik 1 ja 3 pärinevad Haridussilmast.

4. Looduslähedane ettevõtlus ja turism

ehk peamised arendussuunad ettevõtluse, turismi ja väikesadamate valdkonnas

STRATEEGILINE EESMÄRK 4.1. Ettevõtlus (sh turism) Jõelähtme vallas toetab elukeskkonda ning toetub kogukondade ettevõtlikkusele.

Jõelähtme vallavalitsus on seadnud prioriteediks kujundada vallast looduslähedane elukeskkond, tehes koostööd nii Harjumaa kui üle-eestiliste organisatsioonide ja teiste omavalitsustega. Otsused ja arengud ettevõtluse valdkonnas aitavad seda saavutada ning soodustavad ettevõtlust, mis loob Jõelähtme valla elanikele väärtust, uusi võimalusi, tooteid ja teenuseid kohaliku ettevõtluse ja elu edendamiseks. Selle eelduseks on igas vanuses elanike ettevõtlikkuse toetamine ja kasvatamine.

Mõõdikud	2024	2037
• Osakaal valla külastajate päevastest teekondadest, mille sihtkoht on Jõelähtme vald[15]	34%	44%
• Jõelähtme vallas registreeritud ettevõtete töötajate arv[16]	3204	4000

STRATEEGILINE EESMÄRK 4.2. Jõelähtme vald on pärand- ja loodusturismi sihtkoht, mis pakub külastajale elamusi ja loob kohalikele võimalusi.

Vallas on palju loodust ja nii vaimset kui füüsilist pärandit, mis väärib ka teistele tutvustamist. Turism saab olla Jõelähtme inimestele oluliseks ettevõtluse ja elukeskkonna arengupotentsiaaliks, kuid selleks on vaja Jõelähtme vald turismisihtkohana terviklikult välja arendada, tuues välja selle eripära ning tagades külastatavuse ja kogukondade soovide kooskõla. Erilist tähelepanu pöörab vallavalitsus turismisihtkoha väljaarendamisel valla peamiste objektide (Rebala keskus-muuseum ja kaitseala, Jõelähtme kirikumõis koos kiriku, kirikuaia ja pastoraadiga ning kavandatava dendraariumiga, Kostivere karstiala, Jägala joa puhkeala, Linnamäe paisjärve ümbrus, Ruu maastikukaitseala, valla väikesadamate ja rannikupiirkonna) arendamisele. Selleks teeme koostööd nii maakondlike kui ka üle-eestiliste organisatsioonidega ning teiste omavalitsustega. Kirikumõisa sidumisel valla külastusmarsruutide ja külastuskogemuse arendamisega tehakse koostööd Jõelähtme koguduse, Jõelähtme Kirikumõisa Sihtasutuse ja Muinsuskaitseametiga.

Mõõdikud	2024	2037
• Jõelähtme vallas registreeritud turismiga tegelevate ettevõtete arv (majutus, toitlustus, kunst, meelelahutus, vaba aja veetmise võimaluste pakkujad)[17]	57	70

[15] Hinnatakse noorsootöö kvaliteedihindamise protsessis Haridus-ja Noorteameti seatud metoodika põhjal.

[16] Mõõdik pärineb valla liikuvusuuringust.

[17] Mõõdik pärineb Äriregistri andmetest, mis on esitatud Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse poolt.

• Vallas tegutsevate registreeritud turismiettevõtete (majutus, toitlustusteenuste pakkujad) keskmine lisandväärtus töötaja kohta[18] • Jõelähtme valla külastatavus turismihooajal (suveperioodil), teistest maakondadest pärit külastajate arv[19]	23 540 52 170	30 000 70 000

5. Kogukonnakeskne kultuur ja sport

ehk peamised arendussuunad kultuuri, spordi ja vaba aja valdkonnas

STRATEEGILINE EESMÄRK 5.1. Jõelähtme valla kultuuri- ja sporditegevus kujundab elanike kuuluvustunnet ja arendab piirkonna rahvakultuuri.

Valla kultuuriasutuste ja -kollektiivide tegevus kujundab Jõelähtme vallas elanike ühtekuuluvustunnet. Iga elanik tunneb ennast Jõelähtme ja enda kogukonna inimesena ning tunneb Jõelähtme lugu, väärtusi ja pärandit. Kultuuril ja spordil on oluline roll elanike heaolu loomisel, pakkudes tervise hoidmiseks liikumis- ja sportimisvõimalusi ning tuues inimesi kokku, et keegi end üksikuna ei tunneks. Valla kultuuri-, spordi- ja vaba aja tegevused võimaldavad valla elanikel neis osaleda ja neist oma kodukohas osa saada. Teeme selle kõige saavutamiseks koostööd nii piirkondlike kui ka üle-eestiliste organisatsioonide ja teiste omavalitsuste ning huvigruppidega.

Mõõdikud	2024	2037
• Elanike rahulolu vaba aja kultuurilise veetmise võimalustega[20] • Elanike rahulolu liikumis- ja sportimisvõimalustega[21] • Traditsioonilistesse valla kogukonna-sündmustesse panustavate inimeste arv • Kultuuri/kogukonna/spordisündmustest osa saajate arv	3,4 3,7 150 9000	4,0 4,0 250 11000

[18] Mõõdik pärineb Äriregistri andmetest, mis on esitatud Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse poolt. Loetletud ettevõtted on mõõdetud aastal registrisse jätkuvalt kantud ning esitanud käesoleva aasta majandusaasta aruande.

[19] Mõõdik pärineb Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse andmetest.

[20] Mõõdik pärineb valla liikuvusuuringust.

[21] Mõõdik pärineb Statistikaametist rahuloluküsitluse tulemustest.

Tegevuskava

2027-2037

Tegevuskava eesmärkide saavutamiseks

Jõelähtme valla arengukava üheks osaks on tegevuskava, mis määratleb arengukava perioodiks konkreetsed tegevused iga strateegilise sihi alla kuuluvate eesmärkide saavutamiseks.

Vallajuhtimise valdkondade üleselt on aastatel 2027-2037 fookuses kolm arendussuunda.

AVATUD VALITSEMINE

Avatud valitsemine tähendab võimu teostamist ausalt, läbipaistvalt ja dialoogis kodanikega. Selleks arendab Jõelähtme Vallavalitsus **avatud valitsemise tegevuskava** alusel avaliku võimu tegevust puudutava teabe avalikustamist, dialoogi kogukonnaga otsuste ettevalmistamisel, toetab kodanikuaktiivsust ja külaliikumist ning noorte osalust kogukonnaelus, tegutseb korruptsiooniennetusega ja arendab elanike internetikasutust. See seostub ka otseselt riikliku strateegia "Eesti 2035" sihiga kujundada uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne valitsemine, mis põhineks koostööl ja koosloomel era- ja vabasektoriga.

Arengukavas on avatud valitsemisega seonduvad tegevused toodud välja eesmärkides 1.1.3, 3.1.1, 4.1.2 ja 5.1.1.

KVALITEETSED AVALIKUD TEENUSED

Vallavalitsuse avalikud teenused on mõeldud olema kooskõlas valla muutuva rahvastiku vajadustega, pannes rõhku probleemide **süsteemsele** tuvastamisele, seiramisele ja **ennetamisele**, spetsialistide **pädevusele** ja motiveeritusele ning **koostööle** erinevate valdkondlike osapooltega, olgu selleks valla kogukonnad, teised omavalitsused, riigiasutused, era- ja kolmas sektor ning võrgustikud neist kõigist. Erilist tähelepanu pälvib ka teenuste **digitaalne arendustöö**. See on otseselt seotud ka riikliku strateegia "Eesti 2035" sihiga kujundada uuendusmeelne valitsemine ning Harju maakonna arengustrateegia 2040+ tegevussuunaga kujundada kvaliteetne elukeskkond ja teenused.

Arengukavas on kvaliteetsete avalike teenustega seonduvad tegevused toodud välja eesmärkides 1.1.3, 2.3.1, 2.4.1, 2.5.1., 3.1.2, 3.2.1, 3.3.1, 4.1.2, 4.2.2 ja 5.1.1.

DIGITAALNE JA FÜÜSILINE LIGIPÄÄSETAVUS

Vallavalitsuse pakutavad teenused, valla avalik ruum (sh hooned) ning osalus valla kultuuri- ja igapäevaelus peavad olema ligipääsetavad kõigile valla elanikele. Seepärast koostab vallavalitsus **ligipääsetavuse tegevuskava**, arvestab teabeedastamises erinevate **sihtrühmade eripärade** ja **vajadustega**, **kohendab ja korrastab avalikke hooneid ja rajatisi universaalse disaini põhimõtetest lähtudes ning arendab vallavalitsuse digitaalseid keskkondi ja teenuseid võimalikult universaalselt ligipääsetavaks.**

Arengukavas on digitaalse ja füüsilise ligipääsetavusega seonduvad tegevused toodud välja eesmärkides 1.1.3, 2.3.1. ja 5.1.3.

Tegevuskava märgete selgitus

Tähistab tegevust, mis vajab investeeringuid, kuid milleks pole veel vajalikku rahastust kavandatud või saadud

Tähistab tegevust, mis vajab investeeringuid ning on investeeringute kavas valla eelarvesse planeeritud

Arengukava tegevuskava 2027-2037

1. LOODUSLÄHEDANE ELUKESKKOND									
STRATEEGILINE EESMÄRK 1.1. Vald on meeldiv, ligipääsetav ning paindliku ja mitmekesise transpordivõrguga seotud terviklik elukeskkond.									
Alaeesmärk 1.1.1. Valla elanikele meeldib valla avalikus ruumis aega veeta.									
Nr	**Tegevus**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32-37**	**Allikas**	**Elluviijad**
1	Valla alevike avalike alade **haljastuskavade** koostamine.		x			x	x		Vallavalitsus
2	**Puhke- ja virgestusalade** ning muude looduses viibimise ja vaba aja veetmise võimaluste, sh sportimisvõimaluste ja kogukonnaaedade **loomine**, kasutades sealhulgas elanike omaalgatust. Koostöös Jõelähtme Kirikumõisa Sihtasutuse, koguduse ja haridusasutustega toetatakse dendraariumi kavandamist avaliku rohe- ja õppealana.	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus koostöös eraettevõtete ja MTÜ-dega
3	**Korterelamute ja nende õuealade renoveerimine, haljasalade loomine**, mh parkimisvõimaluste parendamine.	x	x	x	x	x	x	Korteriühistute lisarahastuse olemasolul	Korteriühistud
4	**Loo Keskväljaku renoveerimiseks ideekonkursi** korraldamine vaba aja veetmise võimalustega keskväljaku loomiseks.		x					Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
5	**Valla avalikus ruumis** teabe ja info edastamine, planeeritult **kommunikatsioonivahendite kasutamine** (infotahvlite, viitade, interaktiivsete teadetetahvlite jms paigutamine avalikku ruumi).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
6	Avalikus ruumis asuva valla **ühisvara hoidmise edendamine** läbi teavitustöö (nt kasutajate koolitamine) ja seire (nt turvakaamerad).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
7	**Avalikele veekogudele juurdepääsu tagamine** koos **puhkealade** rajamisega.		x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus

8	Rannikule avalikult ligipääsetavate **paadi vettelaskmise võimaluste, slipikohtade, väikesadamate paadikohtade ning looduslike lautrikohtade planeerimine** ja rajamise soodustamine.		x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös erasektoriga
9	Valla omandis olevate **amortiseerunud hoonete korrastamine, lammutamine** või **müümine**.	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
10	**Endiste tööstus- ja militaaralade**, sh **endiste karjääride** uutes funktsioonides **kasutuselevõtmine**.					x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus koostöös erasektoriga
11	**Kostivere aleviku tööstusmüra ja -mõju vähendamise kava koostamine ja elanike rahulolu uuringu läbiviimine**		x	x				Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
12	Talviti **uisuplatside** ja **suusaradade** loomine ja parendamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kolmanda sektoriga

Alaeesmärk 1.1.2. Planeeringutega on valla eri piirkondade arengus tagatud tasakaal.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Üldplaneeringu kehtestamine**, soosides valla eri piirkondade vahelist tasakaalustatud arengut.		x	x					Vallavalitsus
2	Vallas **tööstuslike ja elukeskkondlike huvide vahel tasakaalu tagamine** läbi planeeringute, sh elamu- ja tööstuspiirkondade vahele **puhveralade** tagamine. Vt ka alaeesmärki 4.1.2.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
3	**Kiire interneti juurdepääsuvõrkude väljaarendamise soodustamine** üle terve valla, sh kasutades toetusmeetmeid. Kiire internetiühenduse iga majapidamiseni viimise soodustamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös võrguettevõtetega
4.	Suuremate elamuarenduste kavandamisel kooli- ja lasteaiakohtade, teede, ühistranspordi, veevarustuse, kanalisatsiooni ning muu vajaliku taristu piisavuse hindamine. Arendusega kaasnevate investeeringute, nende ajastuse ning arendaja ja valla vahelise võimaliku kulude jaotuse väljaselgitamine enne planeeringu kehtestamist.	Elamuarenduste kavandamisel							Vallavalitsus koostöös arendajate ja teenuseosutajatega

Alaeesmärk 1.1.3. Vallavalitsuse (digitaalsed ja füüsilised) avalikud teenused on elanike vajadustele vastavalt kvaliteetsed ja ligipääsetavad ning otsustusprotsessid avatud.									
Nr	**Tegevus**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32-37**	**Allikas**	**Elluviijad**
1	**Vallavalitsuse poolt osutatavate avalike teenuste kvaliteedi hindamine** erinevate näitajate alusel (nt juhtumite lahendamise arvu, kiiruse, tagasiside jne järgi) ning **arendusvajaduste kaardistamine. Regulaarse seire** ja vajadusel täiendavate uuringute läbiviimine, et tagada heaolu läbi aastate.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
2	Avalikke teenuseid osutavate asutuste **kvaliteedijuhtimise** süsteemide rakendamine, spetsialistide **kvalifikatsiooni** ning vajalike **täiendkoolituste** tagamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
3	**Avatud valitsemise tegevuskava** järgimine ja ajakohastamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
4	Vallavalitsuse ja selle allasutuste osutatavate **avalike teenuste** (mh digitaalsete ja füüsiliste teenuste, IT, teabe- ja andmehaldus jm) **arendamine,** optimeerimine, võimalusel **digitaliseerimine** ning peamiste koostöölepete ajakohastamine.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel toetusmeetmetest - IKT infoühiskonna valdkonna meetmed, avalike teenuste arendamise meetmed	Vallavalitsus
5	Valla ruumilise arengu jaoks **iseteeninduskeskkonna** loomine (planeeringud ja taotlused, valla teede kaardirakendus, koolivõrgu transport, rikked jne). **GIS süsteemide kasutuselevõtmine** teede, koolivõrgu transpordi, rikete jms kohta.	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
6	Valla teenustele **ligipääsetavuse tegevuskava (digiteenused, füüsilised teenused)** koostamine ja ajakohastamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
7	Vallavalitsusele kuuluvate avalike **hoonete** järkjärguline **ligipääsetavamaks muutmine**.	x	x	x	x	x	x	Valla majanduskulud ja toetus	Vallavalitsus

Alaeesmärk 1.1.4. Vallale kuuluvad teed on korras ning valla transpordivõrk vastab elanike vajadustele.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Vallavalitsuse poolt hallatavate **teede** ja **parklate rekonstrueerimine** ja **tolmuvabaks** muutmine. Teehoiukavas esitatakse tööde prioriteedid, teelõikude pikkused, hinnanguline maksumus ja aastate töömaht. Teehoiukava ning eelarvestrateegia alusel hinnatakse 2037. aastaks seatud tolmuvabade vallateede eesmärgi saavutatavust.	x	x	x	x	x	x	Omaosalus ja võimalusel toetusmeetmetest	Vallavalitsus
2	**Välisvalgustuse arendamine** (targa või muu energiasäästliku tänavavalgustuse kasutuselevõtmine).	x	x	x	x	x	x	Omaosalus ja võimalusel toetusmeetmetest	Vallavalitsus
3	**Kergliiklusteede võrgustiku edasiarendamine** (juurdeehitamine ning olemasolevate kergliiklusteede ühendamine ühtseks vallaüleseks võrgustikuks), sh Koogi-Võerdla, Ruu-Ihasalu, Saviranna-Ülgase ning Haljava–Raasiku tee suunal. Teelõikude prioriteetsuse määramisel eelistatakse ohutuid kooliteid ja olemasolevate ühenduste sidumist. Projekteerimise ja ehitamise ajakava koostatakse hinnangulise maksumuse ning kinnitatud ja võimalike rahastusallikate alusel. Projekte realiseeritakse riigi ja/või Euroopa Liidu toetuste olemasolul.	x	x	x	x	x	x	Toetus ja omaosalus	Vallavalitsus
4	**Rattateede ja -parklate** (koos rataste kinnituskohtadega) **võrgustiku edasiarendamine.**	x	x	x	x	x	x	Toetus ja omaosalus	Vallavalitsus koostöös riigi ja naaberomavalitsustega
5	**Jalgratta laenutuspunktide võrgustiku arendamine** Jõelähtme ja ümberkaudsete omavalitsuste koostöös. Rattaringi projekti raames loodud olemasolevale Kostivere rattalaenutuspunktile lisaks täiendavate **rattalaenutuspunktide loomine** (nt Jägala-joa, Kaberneeme, Rebala keskus-muuseum jne).	x	x	x				Toetusmeetmetest (nt MATA toetus) ja omaosalus	Vallavalitsus koostöös naaberomavalitsustega
6	**Nõudepõhise transpordi mudeli analüüsimine, piloteerimine ja edasiarendamine, sh hajaasustuse piirkondade liikumisvajadusi arvestades, koostöös Põhja-Eesti Ühistranspordikeskuse ja teiste partneritega.**	x	x	x	x	x	x		Põhja-Eesti ühistranspordikeskus koostöös vallavalitsusega
7	**Jagamismajanduse** ja **rendiautode** kasutamise võimaluste soodustamine valla eri piirkondades.		x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös eraettevõtetega

8	Koostöös Tallinna ja teiste naaberomavalitsustega **“pargi ja reisi” terminalide loomine**.		x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Põhja-Eesti ühistranspordikeskus koostöös vallavalitsuse ja naaberomavalitsustega
9	Valla omanduses olevate **bussipaviljonide kaasajastamine**, sh valgustamine, laiendamine ja ligipääsetavamaks muutmine jne.		x	x	x	x		Toetus ja omaosalus	Vallavalitsus

STRATEEGILINE EESMÄRK 1.2. Vallavalitsuse poolt pakutavad kommunaalteenused on kättesaadavad ning põhinevad rohelisel ja säästlikul mõtteviisil.

Alaeesmärk 1.2.1. Vallavalitsusele kuuluvate hoonete energiakasutus on säästlik ja pärineb taastuvatest allikatest.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Valla soojusmajanduse arengukava** koostamise lõpuleviimine, kehtestamine ja rakendamine ning vajadusel ajakohastamine.	x	x				x		Vallavalitsus, võimalusel toetusmeetmete abil koos teiste omavalitsustega
2	Üldplaneeringus taastuvenergia tootmise võimaluste määratlemine.	x	x				x		Vallavalitsus
3	**Taastuvenergialahenduste** kasutuselevõtmine nii lokaalselt, sh eriti ühiskondlike hoonete juures, kui ka kaugküttesüsteemides vallaüleselt. Valla eestvedamisel Jägala hüdroelektrijaama toimimise säilitamine valla majapidamistele roheenergia tootmiseks.	x	x	x	x	x	x	Teiste projektide raames	Vallavalitsus
4	**Valla avaliku kasutusega hoonete energiatõhusamaks muutmine,** sh kasutades erinevaid toetusmeetmeid.	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
5	**Energiaühistute loomise soodustamine** (nt kogukondlike taastuvenergiaparkide rajamise toetamine jne).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kogukondadega

Alaeesmärk 1.2.2. Puhas vesi jõuab vallas iga majapidamiseni ning seda kasutatakse säästlikult.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Valla **ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava koostamise lõpuleviimine, kehtestamine ja rakendamine ning vajadusel ajakohastamine**. Kava rakendamisel hinnatakse koos vee-ettevõtjatega veevarustuse varutoite ja generaatoriühenduste vajadust ning määratakse prioriteetsed meetmed, vastutajad ja rahastusallikad. Seadmete hooldus, kütusega varustamine ja töökatsete korraldus täpsustatakse teenuseosutajate toimepidevuse dokumentides.	x	x				x		Vallavalitsus koostöös valla vee-ettevõtte ja erasektoriga, toetusmeetmete kasutamisel võimalusel koos teiste omavalitsustega
2	**Reovee kohtkäitlussüsteemide** kaardistamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös valla vee-ettevõtte ja erasektoriga
3	**Uute tiheasustusalade kavandamisel** seonduvate **veeteenuste pakkumise** (veevarustus, kanalisatsioon) **lahendamine eelkõige ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide abil**. Nende kavandamisel tuleks lähtuda prognoositavast veeteenuse hinnast ja selle tarbijate poolt katmise võimekusest.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös valla vee-ettevõtte ja erasektoriga
4	**Sademe- ja reovee käitlemine ja puhastamine** võimalikult tekkekoha lähedal, sh: - Suuremate uute arenduspiirkondade kavandamisel **tekkiva reovee ja sademevee teisese kasutuselevõtuks** vajaduspõhiselt tehniliste lahenduste kavandamine. - **Sademevee taaskasutamise soosimine** kasutades erinevaid toetusmeetmeid.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös valla vee-ettevõtte ja erasektoriga

STRATEEGILINE EESMÄRK 1.3. Jõelähtme vallas on hoitud looduskeskkond.

Alaeesmärk 1.3.1. Valla looduskeskkond on võimalikult puhas ja mitmekesine ning selle ökosüsteemid kaitstud ülemääraste keskkonnahäiringute mõju eest.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Jõelähtme valla kliima- ja energiakava rakendamine** ning ajakohastamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös maakonna KOVidega

2	**Kõrgendatud avaliku huviga (KAH) alade määratlemine** valla üldplaneeringus.	x	x				x		Vallavalitsus
3	Rannikualadele kaitseks vajalike **kaldakindlustuste** rajamise vajaduse kavandamine valla üldplaneeringus.	x	x				x		Vallavalitsus
4	Valla territooriumil asuvate **pärandniidualade kaardistamine** valla üldplaneeringutes**, nende kaitsmise ja taastamise soodustamine.**	x	x				x		Vallavalitsus koostöös Keskkonnaameti ja Muinsuskaitseametiga
5	Vallas asuvate **rohevõrgustike säilitamine** ja nendes arendustegevuse läbiviimine valla üldplaneeringus sätestatut arvestades. Rohevõrgustiku muutusi ja säilitamismeetmete rakendamist hinnatakse olemasolevate ruumi- ja planeeringuandmete põhjal.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös Riigimetsa Majandamise Keskusega
6	**Keskkonnasõbralike lahenduste** (nt rohekatuste, rohealade, kogukonnaaedade, päikesepaneelide jne) **kasutuselevõtu soosimine**.	x	x	x	x	x	x	Valla majanduskulud (omaosalus) ja toetusmeetmed	Vallavalitsus, võimalusel koostöös kolmanda sektori ja teiste omavalitsustega
7	**Jääkreostuskollete ning ebaseaduslike jäätmete ladestuspaikade kaardistamine ja likvideerimine**, sh kasutades erinevaid toetusmeetmeid.	x	x	x	x	x	x	Valla majanduskulud (omaosalus)	Vallavalitsus koostöös riigiettevõtetega
8	**Jäätmete ebaseadusliku käitlemise ennetamine** läbi valla elanike ja ettevõtete sellekohase teadlikkuse tõstmise (koolitused, avalikud teabeüritused, teabetahvlid jne).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös riigiettevõtetega
9	Valla elanike, kogukondade ja erinevate sihtgruppide (KÜd jm) **keskkonnateadlikkuse suurendamiseks teabepäevade, koolituste, infotundide ja kampaaniate korraldamine**.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös riigiettevõtetega
10	Vallaüleste **heakorrakampaaniate organiseerimine** ja toetamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kogukondadega
11	**Avalike vooluveekogude** seisukorra parendamiseks nendel esinevate **ummistuste likvideerimine ja kallaste võsastumise vältimiseks vajalike raietööde teostamine.**	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös Keskkonnaameti ja kolmanda sektoriga
12	**Linnamäe paisjärve** ja selle **hüdroelektrijaamas elektrienergia** tootmise terviklik säilitamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös riigiga

13	**Ruu luitekompleksi kaitseks vajalike õiguslike ja planeeringuliste meetmete rakendamine**, sh maastikukaitseala loomise võimaluste edasiarendamine.	x	x						Vallavalitsus koostöös riigiga
Alaeesmärk 1.3.2. Valla loodusressursse kasutatakse jätkusuutlikult ning ringmajanduse põhimõtetest lähtuvalt.									
Nr	**Tegevus**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32-37**	**Allikas**	**Elluviijad**
1	Valla **jäätmekava koostamine ja kehtestamine**, mis soosiks ringmajandust, jäätmete liigiti kogumist, kordus- ja taaskasutamise võimalusi ning tõhustaks jäätmete kogumisvõrgustiku väljaarendamist.	x	x				x		Vallavalitsus koostöös valdkondlike organisatsioonidega
2	**Taaskasutusorganisatsioonidega ajakohaste lepingute** olemasolu tagamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös taaskasutus-organisatsioonidega
3	**Ringmajandust** võimaldavate **toodete** ja **teenuste** eelistamine avalikes asutustes ning **ringkasutusega toodete kasutuselevõtmise** arendamine ja nende kogukondlike toimimismudelite soodustamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus, võimalusel koostöös teiste omavalitsustega
4	**Jagamismajandusega** seotud kogukondade sotsiaalse ettevõtluse ning loome- ja hobitegevuslike teenuste arendamine, nt soosides parandustöökodade loomist.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kolmanda sektori ja teiste omavalitsustega
5	Kogukondlike **kogumismajade** loomine.						x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus, koostöös kolmanda sektori ja teiste omavalitsustega
6	**Vallavalitsuse hangete** läbiviimisel ka **keskkonnahoiu põhimõtetest** lähtuvate hindamiskriteeriumite rakendamine.		x	x	x	x	x		Vallavalitsus
7	Aktiivne **osalemine Harjumaa ehitusmaavarade teemaplaneeringu** protsessis ning kaevandustegevuses lähtumine selle tulemustest.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös riigi ja teiste omavalitsustega

2. TURVALINE JA INIMEST HOIDEV VALD

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.1. Valla elanikud tunnevad end oma kogukonnas turvaliselt.

Alaeesmärk 2.1.1. Kogukonnad oskavad toime tulla kriisiolukordadega ja on nende jaoks sobivalt varustatud.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Valla **kriisiplaani** koostamine ja regulaarne ajakohastamine (sh kust saavad kogukonnad ohuolukorras vett, elektrit, kuhu varjuda jne).	x	x	x	x				Vallavalitsus koostöös riigiga
2	Valla territooriumil **evakuatsioonikohtade** kaardistamine ja markeerimine kaartidele või vastavatesse infosüsteemidesse, et kogukondadel oleks kriisiolukordades tagatud vajalik teave (sh nt kogukondade kaupa õppepäevade korraldamine, kus evakuatsioonikohad saavad kaardistatud).	x	x	x					Vallavalitsus koostöös kogukondade ja riigiga
3	**Ohutuskäitumisealane** koolitamine ja teavitamine külade, asulate ja kogukondade kaupa, et elanikud oskaksid erinevate kriisiolukordadega toime tulla (sh veeohutus, tuleohutus, varude kogumine jne). Eraldi **külavanematele** koolitamine kriisiolukordades ja nende järgselt kogukondade kohanemiseks.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kolmanda sektoriga, teiste omavalitsustega
4	**Kogukondadeülene kriisiolukordade ohutuskäitumise** info levitamine IT- ja sidevahendite abil (sh ettevalmistavalt erinevad infomaterjalid, kriisiolukorras päästeameti infosüsteemi kasutamine jne).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kogukondade ja riigiga
5	Külavanemate abil **uute elanike** integreerimine kogukondadesse ning nende teavitamine ohutuskäitumisest. Vt ka alaeesmärki 5.1.1.	x	x	x	x	x	x		Külavanemad ja MTÜ-d
6	**Varugeneraatorite** soetamine külade, asulate ja kogukondade juurde, et kriisiolukorras toime tulla (sh info nende vahendite asukoha kohta külas).	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus koostöös asumite ja korteriühistutega (kogukondadega)
7	**Salvkaevude ja/või avalike veevõtukohtade** kaardistamine ja olemasoleva andmestiku kaasajastamine tagamaks kogukondadele kriisiolukordades ligipääs joogiveele ja **tuletõrje jaoks veevõtukohad.**	x	x	x					Vallavalitsus koostöös külavanemate ja Päästeametiga

8	Iga küla ja asula juures **kriisiolukorras avaliku veevõtukoha** olemasolu tagamine (sh salvkaevude rajamine sinna, kus neid ei ole).	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus koostöös Päästeameti ja kogukondadega
9	**Sidevõimaluse** tagamine nt elupäästjate, võtmeisikute, kogukondadega kriisiolukorras (nt käsiraadiojaamade soetamine iga küla jaoks, VHF side võimaluse loomine).	x	x	x				Võimalusel kasutades toetusmeetmeid.	Vallavalitsus koostöös riigiga

Alaeesmärk 2.1.2. Kogukonnad tunnevad end turvaliselt oma igapäevaelus.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Elupäästva abi ligipääsu** tagamiseks: - **erateede** ja **tõkkepuude** omanikega käitumisreeglite läbirääkimine ning kokkulepped tõkkepuude läbimiseks hädajuhtumite korral (nt kleebised tõkkepuudel, kontaktnumbrid jne); - kohanimede **siltide** ja **suunaviitade** uuendamine (sh väiksemad asulad)	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös Transpordiameti ja asumitega
2	**Koostöö häirekeskusega** hädajuhtumitel õigete talude või kaugemal asuvate hoonete leidmisel. Vajadusel häirekeskuse kaartide ja infosüsteemide uuendamise ettepanekute koostamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös häirekeskusega
3	**Vabatahtlike** pääste- ja merepääste**komandode** ning valla **Elanikkonnakaitse Seltsi** tegevuse pidev **toetamine** ja **arendamine**.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös vabatahtlike päästjate ja Elanikkonnakaitse seltsiga
4	**Neeme päästedepoo arendamine.**	x	x	x	x	x	x		Neeme vabatahtlikud päästjad koostöös vallavalitsuse ja riigiga
5	**Naabrivalve** edendamine vallas ning naabrivalves osalevate kogukondade ja elanike arvu suurendamine läbi koolituste, teavitustöö ja koostöö külavanematega.	x	x	x	x	x	x		Elanikkonnakaitsekomisjon koostöös kolmanda sektoriga
6	**Naabritevaheliste heade suhete** loomiseks ja probleemide ennetamiseks kogukondade läbikäimise ja omavahelise suhtlemise edendamine (nt kogukonna ühistegevused, uute elanikega tutvumine jne).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös külavanematega

7	**Elektri varustuskindluse** suurendamine uute elamupiirkondade arendamisel juba planeeringu faasis.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös elektrifirmadega
8	Vallavalitsuse **järelevalve** teostamise võimekuse suurendamine (nt kaasaegse tehnoloogia soetamine, selle abil keskkonnarikkumiste tuvastamine ning ka nende töös piirangute ja privaatsusnõuete jälgimine jne).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
9	Eluaseme kohandamise programmi jätkamine.	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus koostöös riigiga
STRATEEGILINE EESMÄRK 2.2. Valla elanikud tunnevad end kogu vallas turvaliselt.									
Alaeesmärk 2.2.1. Vallas on turvaline liigelda.									
Nr	**Tegevus**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32-37**	**Allikas**	**Elluviijad**
1	**Kiiruskaamera**(te) paigaldamise ettepanekute tegemine riigiasutustele Tallinna-Narva maantee jaoks.	x	x						Vallavalitsus koostöös riigiga
2	Liikluskiiruse aeglustamiseks vallale kuuluvatele tihedama liiklusega teedele rohkemate piirete, aeglustuskünniste ja teiste sobilike lahenduste **rajamine** ning riigiasutustele riigiteede osas samal teemal **ettepanekute** tegemine. Eraldi tähelepanu pööramine Loo ja Kostivere alevike liiklusolukorrale seal liikluskoormuse hajutamise ning uute liiklussuundade planeerimise kaudu, sh uute elamupiirkondade lisandumise vaates. Vt lähemalt Loo aleviku arengukava strateegilist eesmärki 2.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel toetusmeetmetest	Vallavalitsus koostöös riigiga
3	Tallinna-Narva maanteel turvalise liiklemise ja turvaliste ületuskohtade **rajamise** ettepanekute koostamine Transpordiametile.	x	x						Vallavalitsus koostöös riigiga
4	Vallale kuuluvatel teedel **pimedate väljasõitude** probleemide kaardistamine ja parandamine (nt peeglid, hoiatused järskudele väljasõitudele jne) ning riigiteede osas samal teema riigiasutustele **ettepanekute** tegemine.	x	x	x	x	x		Majanduskulud (omaosalus), võimalusel toetusmeetmest	Vallavalitsus koostöös riigiga

5	**Interaktiivsete/muutuvate** liikluskorraldusvahendite vajaduste kaardistamine ja paigaldamine valla teedele – näiteks kus oleks tarvis muutuvaid märke (nt loomad teel, jäisuse oht, muutuvad kiirusepiirangud jne).	x	x					Võimalusel toetusmeetmetest	Vallavalitsus koostöös riigiga
6	**Kergliiklusteede võrgustiku** edasiarendamine üle kogu valla. Vt ka alaeesmärki 1.1.4.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel toetusmeetmetest	Vallavalitsus koostöös riigiga
7	Bussipeatuste, ülekäiguradade ja kergliiklusteede **valgustamine** (nt nutikad lahendused; kommunikatsioonide puudumisel lokaalsed lahendused päikesepatareide või muu lahenduse abil). Vt ka alaeesmärki 1.1.4.	x	x	x	x	x		Omaosalus	Vallavalitsus koostöös riigiga
Alaeesmärk 2.2.2. Vallas on turvaline ja inimesi hoidev elukeskkond.									
Nr	**Tegevus**	**27**	**28**	**29**	**30**	**31**	**32-37**	**Allikas**	**Elluviijad**
1	**Turvakaamerate** vajaduse kaardistamine koostöös politseiga, nende rajamine ning toimekindluse (sh elektriga varustatus, side) tagamine (nt individuaalsed päikesepaneelid, individuaalsed SD-kaardid jne).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös riigiga
2	Veeohutuse tagamiseks vallas **mitteametlike supluskohtade** kaardistamine ning veeohutuse stendide ja vajalike abivahendite (nt päästerõngad) **paigaldamine** koostöös riigiametite ja maaomanikega.	x	x	x	x	x		Omaosalus	Vallavalitsus koostöös riigiametitega
3	Veeohutuse teadlikkuse tõstmise riskirühmades (nt kampaaniad seoses alkoholi ja veeohutusega).	x	x						Vallavalitsus koostöös MTÜ-de ja koolidega
4	Veeturvalisuse ja põhjavee kvaliteedi säilimise jaoks **isiklike reovee kohtkäitlemise rajatiste** kavandamise tingimuste määratlemine valla eeskirjas, valla elanike teadlikkuse tõstmine ja järelevalve teostamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
5	**Tuleohutuse** tagamiseks riskirühmade hulgas tuleohutuse teemalise ennetustöö ja teadlikkuse tõstmise tegevuste korraldamine.	x	x						Vallavalitsus koostöös MTÜ-de ja koolidega

6	Vallavalitsuse ja valla allasutuste võimekuse tõstmine **igapäevase info- ja andmevahetuse ning küberturvalisuse** tagamiseks (sh olemasolevate infotehnoloogiliste lahenduste kaardistamine ning uute lahenduste kasutusele võtmine, kaitse ja topeltsüsteemid küberrünnakute, infokao vastu jms). Vt ka alaeesmärki 1.1.3.	x	x	x	x	x		Omaosalus, võimalusel toetusmeetmetest või kesksete lahenduste kasutusele võtmise kaudu	Vallavalitsus, toetuse kasutamisel koostöös teiste omavalitsustega
7	Vallavalitsuses ja valla allasutustes kasutatavate **andmebaaside ja andmestike korrastamine, kaasajastamine ja ristkasutamine**, võttes kasutusele tänapäevaseid infotehnoloogilisi lahendusi. Vt ka alaeesmärki 1.1.3.	x	x	x	x	x		Omaosalus, võimalusel toetusmeetmetest või kesksete lahenduste kasutusele võtmise kaudu	Vallavalitsus, toetuse kasutamisel koostöös teiste omavalitsustega
8	Vallavalitsuse ja allasutuste töötajate **infotehnoloogilise teadlikkuse** tõstmine (sh andmekaitse, igapäevatöös IT kasutamisel jm teemadel). Vt ka alaeesmärki 1.1.3.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
9	**Lemmikloomadega** seotud riskide maandamine, sh (aga mitte ainult): - valla loomapidamise **eeskirja** ajakohastamine tagamaks suuremas mahus lemmikloomade kiibistamist ja registrisse kandmist; - lemmikloomade pidamisega seotud **teavitustöö** tegemine ja järelevalve teostamine; - tihedam koostöö MTÜ-dega tagamaks koerte ja kasside ning loomapidamise eeskirja täitmist (sh kiibistamise, steriliseerimise kampaaniad, loomade varjupaiga teenuse pakkumise osas jm).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kolmanda sektori, Politsei- ja Piirivalveameti ja külavanematega

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.3. Vallavalitsus pakub elanike vajadustele vastavaid kvaliteetseid sotsiaalteenuseid.

Alaeesmärk 2.3.1. Erinevatele sihtgruppidele osutatavad sotsiaalteenused on süstematiseeritud ja vastavad nende vajadustele.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Eakatele** suunatud puuduolevate teenuste ja vajaduste kaardistamine. Puuduolevate avalike teenuste sisseostmise võimaluste kaardistamine (nt dementsuspatsientide päevahoid, eritransport jne).	x	x	x					Vallavalitsus, päevakeskus

2	Eakate **teenusmaja**[22] rajamine tiheasustusega piirkonda koos eluliselt vajalike teenuste, ühisruumide ja tugiisikutega. **Eakate ümberkolimise võimaldamine** individuaalsetest elamistingimustest toetatud elamistingimustesse.			x	x	x		Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
3	Eakate **päevakeskuse**[23] **tegevuste** laiendamine, mis sisaldaks vanemaealistele suunatud kergemaid tervishoiu ning muid vajalikke teenuseid (nt Loo, Iru, Neeme jt).	x	x	x	x	x		Majanduskulud (omaosalus)	Päevakeskus
4	**Erivajadustega** inimestele suunatud puuduolevate teenuste ja vajaduste kaardistamine.	x	x	x					Vallavalitsus
5	Erivajadusega inimeste **kogukonnakeskuse**[24] rajamine, milles võimaldatakse neile tegevusi, ligipääsu vajalikele tervishoiuteenustele, ühisruume, tugiisikuid jne.					x		Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
6	Erivajadustega inimestele **toetatud töö** ja **tööampsude** pakkumine.		x	x	x	x	x		Päevakeskus koostöös ettevõtetega
7	**Sotsiaalmaja** rajamine valla territooriumile ja haldusalasse, pakkumaks sobivaid teenuseid sihtgrupile.					x			Vallavalitsus
8	**Sotsiaaltranspordi** edasiarendamine, ajakohasena hoidmine ja uute koostööpartnerite leidmine.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös naaberomavalitsuste ja teenusepakkujatega

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.4. Vallavalitsus tegeleb sotsiaalkaitses eelkõige ennetustööga läbi ühtse võrgustikutöö.

Alaeesmärk 2.4.1. Ennetustegevused erinevate sihtgruppide suunas on välja töötatud ja võrgustikutöö toimib sujuvalt.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Võrgustikupõhise ennetustöö arendamine, selleks:	x	x	x					Vallavalitsus

[22] Teenusmajades saab elada koos vajaminevate teenustega.

[23] Päevakeskuses saavad inimesed käia päevasel ajal, kus pakutakse vajaminevaid teenuseid.

[24] Erivajadustega inimestele suunatud päevased ja vajadusel ka elamisega seotud teenused.

	1) Probleemkohtade varajaseks märkamiseks põhjalik **ennetustegevuste** vajaduste kaardistus sihtgruppide kaupa (sh lapsed, noored, eakad, erivajadustega inimesed, muud riskirühmad). 2) Ennetustöö jaoks **vallaülese võrgustiku loomine** kaasates kõiki olulisi osapooli (eesmärk on, et sotsiaal-, haridus-, spordi- ja kultuurivaldkond, noorsootöö, tervishoid, politsei, päästeamet, kogukondade ja eakate esindajad ning piirkonnas tegutsevad kogudused teeksid omavahel koostööd ennetustegevuste elluviimisel). 3) **Laste- ja noortesuunalise võrgustikutöö** käivitamine (seostub ka alaeesmärgiga 3.2.1.), sh hariduse tugispetsialistide töö koordineerimine ja omavaheline võrgustikutöö vallaüleselt laste- ja noortesuunalise ennetustöö tegemiseks. 4) Spetsiaalne **töö külavanemate ja kogukondadega** tagamaks ennetustöö efektiivsust erinevates piirkondades ja erinevates riskirühmades (nt eakate vajaduste märkamise, alkoholismi, perevägivalla ja muude probleemkohtade osas). 5) Ennetustegevuste süsteemi jaoks **koostöömudeli** leidmine (näiteks teiste valdade või rahvusvahelisest praktikast).								
2	Ennetusalaste koolituste pakkumine **sihtgruppide** esindajatele ja seotud osapooltele (lapsevanemad, hooldajad, tugiisikud, sugulased jne).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus, päevakeskus
3	Laste ja noorte riskikäitumise (uimastite ja muude sõltuvusttekitavate ainete tarvitamine, koolikohustuse mittetäitmine jne) ennetamine koostöös haridusasutustega läbi **teavitustöö, koolituste** jne.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös haridusasutustega, Tervise Arengu Instituudiga
4	Sihtrühmade kõnetamiseks ennetustegevuste süsteemse **teavitustöö** ja kampaaniate läbiviimine koostöös võrgustikuga.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
5	**Vabatahtlike** kaasamine sotsiaalvaldkonda erinevate rollide täitmiseks (tugiisikutena, kogukondadega koostöö tegemiseks, võrgustikutöös jne) sobiva metoodika alusel (sh vabatahtlike sobiv ettevalmistus, vabatahtlike võrgustiku koordineerimine lähivaldadega jne).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
6	**Eakate nõukogu töö toetamine.**	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus, päevakeskus

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.5. Laste ja perede heaolu on tagatud.

Alaeesmärk 2.5.1. Laste ja perede heaolu tagamiseks on olemas vallas kõik vajalikud teenused ja tegevused.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Laste ja perede heaolu **olukorra kaardistamine** (sh millised on peamised probleemkohad täna vallas, milliseid tugimehhanisme või teenuseid oleks juurde vaja).	x	x						Vallavalitsus
2	Valla lastekaitsevõimekuse tõstmine läbi **täiendavate** lastekaitseteenuste lisandumise ja valdkonna **seiramise võimekuse** tõstmise.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
3	Täiendava **lastekaitsespetsialisti koha** loomine vallavalitsusse vastavalt rahvaarvu kasvule.	x	x						Vallavalitsus
4	**Laste ja noortega** seotud võrgustikutöös juhtumikorraldajate kasutamine (sh töö mitteaktiivsete noortega).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös teiste KOVidega
5	Koostöös riigiga **perepesade** loomine, mis pakuks lastele ja vanematele suunatud teenuseid ühtses asutuses. Valla poolt on vajalik sobivate ruumide võimaldamine.	x	x	x	x	x		Lisarahastuse olemasolul	Koostöös riigiga
6	Tervikliku **info koondamine** (võib olla ka digitaalne brošüür vms), mis suunaks lapsevanemaid erinevate valla pakutavate teenuste ja toeni. Vt ka alaeesmärki 1.1.3.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
7	**Abivajavast lapsest** teavitamise võimaluste süsteemsem kommunikeerimine. Koostöö külavanemate ja kogukondadega abivajava lapse kohta võimalikult varajasest teavitamisest.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös külavanematega
8	Lastevanematele, sh **erivajadusega laste vanematele vanemlust** toetavate toe, koolituste ja teenuste pakkumine suuremal määral.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus

9	Erivajadusega lastele edasiste võimaluste pakkumine **pärast 18-aastaseks** saamist.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös Sotsiaalkaitseametiga

STRATEEGILINE EESMÄRK 2.6. Valla elanikud on terved ja tervishoiuteenuste kättesaadavus on tagatud.

Alaeesmärk 2.6.1. Vallas pakutavad tervishoiuteenused vastavad vajadustele ja on kvaliteetsed.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Perearstide** arvu suurendamine vallas vastavalt elanike arvule ja vajadusele teenuse järele.	x	x	x	x	x	x		Tervisekassa
2	Erinevate **vajaduspõhiste tervishoiuteenuste** kättesaadavuse parandamine (nt sisseostetud teenuste abil, koostöös teiste valdadega, transpordilahenduste või muu lahenduse abil).	x	x	x	x	x			Vallavalitsus, teised omavalitsused, teenuste pakkujad
3	**Nõustamisteenuste**, st psühholoogiline-, juriidiline-, leinanõustamine, sõltuvusnõustamine jt kättesaadavuse tagamine vastavalt vajadusele. Elanike **vaimse** tervise edendamise tegevuste korraldamine (sh loengud, seminarid, kampaaniad vaimse tervise teemadel). **Rahvatervise edendamise** tegevuste korraldamine (sh kampaaniad, üritused) ja teavitustöö.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös allasutustega
4	**Loo tervishoiuteenuste keskuse uuendamine** (sh tööruumide värskendus, puhkeruumid, eraldi vastuvõturuumid jne).	x							Vallavalitsus koostöös perearstidega
5	**Tervisenõukogu** loomine, kes seiraks elanike tervislikku olukorda ning tegeleks ennetustöö, rahvatervise, vaimse tervise olukorra edendamisega. • Tervisenõukogu roll oleks anda nõu vallavalitsusele ja teha ettepanekuid järgmise perioodi plaanide koostamisel.	x	x						Vallavalitsus

6	**Loole kaasaegse Tervisekeskuse rajamine ja edasi arendamine,** milles on lisaks perearstiteenustele võimalused täiendavate ravi-, taastusravi ja profülaktilise ravi ning teiste tervishoiuteenuste osutamiseks.	x				x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus koostöös perearstidega

3. VÕIMESTAV HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ

STRATEEGILINE EESMÄRK 3.1. Jõelähtme noor (k.a õppija) on terve, ennastjuhtiv ning ettevõtlik.

Alaeesmärk 3.1.1. Jõelähtme noor (k.a õppija) on eneseteadlik, ennastjuhtiv ja ettevõtlik.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Noorte omaalgatussüsteemi loomine**, sh noorte ideede ja ettepanekute kaardistamine ning elluviimise toetamine nt mentorluse kaudu, noortele projektikirjutamise koolituste pakkumine, noorteprojektide rahastuse süsteemi loomine ning vabatahtliku töö võimaluste süsteemi loomine.	x	x	x	x				Haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakond
2	Kohalikku identiteeti ja eripära väärtustava **noore kujundamine**. Vt ka alaeesmärke 5.1.2. ja 5.1.5.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös haridus-, kultuuriasutuste ja noortekeskustega.
3	**Rahvusvahelise noorsootöö arendamise jätkamine** ning selle süsteemsemaks muutmine, sh õpi- ja tööränne, koolitused, parimate praktikate jagamine, teavitamine koostöös haridusasutustega.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös koolide ja noortekeskustega
4	**Noorte tööhõivet toetavate tegevuste arendamine**, sh õpilasmaleva töörühmade arvu suurendamine koostöös ettevõtetega, töövõimalustega seotud teenuste osas teadlikkuse tõstmine, NEET noorte toetamine.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös noortekeskuste, ettevõtete ja MTÜ-dega (nt MTÜ Jõelähtme Noored)

5	**Töövarjupäevade, kogukonnapraktika ja külalistundide võimaluste pakkumine** formaal- ja mitteformaalhariduses (sh põhikoolis) koostöös erinevate ettevõtete ja valla asutustega, kasutades selleks ka malevate korraldamise võrgustikku.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös koolidega
6	**Süvendatud õppe võimaluste pakkumine** valla õpilastele koostöös teaduskoolide, kõrgkoolide, kutseharidusasutuste jt partneritega ja selleks **koostööpartnerite leidmine**. Üldhariduses läbivalt majanduse, ettevõtluse, karjääriõppe põhjalikum ja praktilisem käsitlemine, sh õpilas- ja minifirmade programmi kaudu.	x	x	x	x	x			Koolid
7	**Valla noortele teemapäevade/konverentside korraldamine** noori huvitavatel teemadel (mida koolis ei käsitleta või käsitletakse vähesel määral), sh kaasates protsessi valla noori.	x	x	x	x	x			Noortevolikogu koostöös noortekeskuste, haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakonna ning koolidega
8	**Eesmärgistamise ja enesehindamise metoodika kasutuselevõtmine** haridusasutuse tasandil (nt juurutades õpipäeviku süsteemi, õpioskuste õpetamist jne) ja selle juurutamine.	x	x	x	x	x			Haridusasutused
9	**Õpilasesinduse ja noortevolikogu uue töömudeli loomine ja elluviimine** (huvikaitse prioritiseerimine, jätkusuutlikkuse tagamine) sh koostöös riiklike võrgustikega. Noortevolikogu ja õpilasesinduse tegevuses osalemise võimaluste tutvustamine õpilastele (sh põhikool).	x	x	x					Õpilasesindused ja noortevolikogu koostöös huvijuhtide ja noorsootöö- ja spordispetsialistiga
10	**Muukeelsete laste varajane toetamine ja keelekümbluse põhimõtete rakendamine**.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös koolide ja lasteaedadega

Alaeesmärk 3.1.2. Jõelähtme noor (k.a õppija) on terve ja toetatud.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Noorte ja õpilaste suunatud vaimse tervise tugiteenuste** kättesaadavuse ja kasulikkuse kaardistamine, analüüsimine ning vastavalt vajadusele tugisüsteemide arendamine. Vt ka alaeesmärki 2.6.1.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös haridusasutustega

2	**Terviseh**ariduse (k.a vaimse tervise teemade) **arendamine**, sh tõstes haridus- ja noorsootöötajate valdkondlikku pädevust, õpilaste eneseanalüüsi oskust ja teadlikkust ning pakkudes neile selleks vajalikke tööriistu ja võimalusi.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus, haridusasutused ja noortekeskused
3	Haridusasutustes **sotsiaalsete oskuste õpetamine** läbi toetavate programmide (nt VEPA, kiusamisest vabaks).	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös haridusasutustega
4	**Tugimeeskonna töö mudeli** (sh koostöö) **väljatöötamine**, elluviimine ja arendamine haridusasutuste juures, et tagada õpilaste (varajase) toe vajaduse märkamist. **TUKI projektis**[25] loodava koostöömudeli kasutuselevõtmine. Vt ka alaeesmärki 2.4.1.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös haridusasutustega
5	**Valla tugiteenuste keskuse** loomine eesmärgiga koordineerida ja osutada teenuseid (psühholoog, nõustaja jne) laiemalt kui ainult haridusasutusesiseselt. Vt ka alaeesmärki 2.4.1.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus
6	Noortele laia valiku erinevate **liikumis- ja sportimisvõimaluste kaasajastamine ning populariseerimine.** Vt ka alaeesmärki 5.1.4.	x	x	x	x	x			Haridusasutused koostöös vallavalitsusega
7	**Riskirühma ja erivajadusega noore varajase märkamise ning toetamise parendamine** noortevaldkonna töötajate, lastekaitse ning formaal- ja mitteformaalhariduse pakkujate omavahelises koostöös.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös koolide ja noortekeskustega
8	**Aktiivsete noorte** ja nende saavutuste **märkamine** ja **tunnustamine**.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus koostöös haridusasutuste ja noortekeskustega

[25] Ida-Harju piirkonna koostöömudeli loomine integreeritud teenuste pakkumiseks varajase koolist väljalangevuse ennetamiseks.

STRATEEGILINE EESMÄRK 3.2. Jõelähtme haridus- ja noorteasutused on uuendusmeelsed ja kogukondlikud, teevad omavahel tihedat koostööd ning pakuvad haridust mitmekülgselt.

Alaeesmärk 3.2.1. Jõelähtme haridus ja noorsootöö põhineb asutustevahelisel koostööl.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Sujuva ülemineku tagamine haridusastmete ja -asutuste vahel**, selleks olemasoleva süsteemi kaardistamine, koostöö ja infovahetuse parendamine.	x	x	x	x	x			Haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakond koostöös haridusasutustega
2	**Noortega tegelevate spetsialistide ja noortevolikogu ühise võrgustiku arendamine**, sh regulaarsete kohtumiste korraldamine ning infovahetuse parendamine eesmärgiga tõhustada noorte murede varajast märkamist ja vajadusel abi osutamist.	x	x	x	x	x			Noorsootöö- ja spordispetsialist
3	**Lapsevanemate harimine ja integreerimine haridusasutuste kogukonnaga (nt õpiringide korraldamine, veebikoolitused jne) ning täiskasvanute, sh eakate, õppimis- ja enesetäiendamise võimaluste laiendamine koostöös haridusasutuste, raamatukogude, kohalike ettevõtete ja teiste partneritega.**	x	x	x	x	x			Haridusasutused
4	**Huvihariduse ja -tegevuste** võimaluste **mitmekesistamine,** sh näiteks - **spordikooli** loomine ja spordivaldkonna arendamine. Vt ka alaeesmärki 5.1.4. - tehnoloogia ja LTT huviringide pakkumine (nt tehnoloogiakool), selleks kohalike ettevõtetega koostöö tegemine.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus ja haridusasutused

Alaeesmärk 3.2.2. Jõelähtme haridus- ja noorteasutuste keskkond on arendav ning vastab tänapäevase õppe vajadustele, toetades tervislikke eluviise ning kogukondade tekkimist ja püsimist.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Rahvastikuprognoosi alusel valla **kooli- ja lasteaiakohtade vajaduse tuvastamine** ning selle alusel taristu uuendamine või täiendamine valla kõigis piirkondades.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus

2	**Konkurentsivõimelise gümnaasiumihariduse andmise jätkusuutlikkuse tagamine** kas Loo alevikus või uue piirkondliku gümnaasiumiga, sh personali kvalifikatsiooni tõstmine, valikainete mitmekesistamine, koostöö arendamine teadusasutustega.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus ja Loo Keskkool
3	**Kostivere kooli** laiendamiseks toetusprogrammide leidmine.					x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
4	**Riigigümnaasiumi rajamine Loo alevikku**.					x	x	Toetus ja omaosalus	Vallavalitsus
5	**Loo Keskkooli** juurdeehitus, sh huvikoolile uute ruumide ehitamine (vallaülese haridus-, kultuuri- ja spordikompleksi loomine). Projekti ettevalmistamisel täpsustatakse ruumivajadus, sealhulgas väikeklasside ja tugispetsialistide vajadused, võimalikud ajutised lahendused ning ehituse etapid, maksumus ja rahastusallikad. Arvestatakse õpilaste arvu prognoosi ja võimaliku piirkondliku riigigümnaasiumi mõju.	x	x	x	x	x		Omaosalus, varade müük	Vallavalitsus
6	**Neeme Kooli** energiatõhusamaks muutmine.	x						Toetus ja omaosalus	Vallavalitsus
7	**Neeme lasteaia** laiendamine, sh lasteaia esise renoveerimine ning parkla ja liikluslinnaku rajamine.					x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
8	**Neeme noortekeskuse** ehitamiseks toetusprogrammide leidmine.					x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
9	**Jägala külla lasteaia** ehitamine.					x	x	Arendaja kohustus	Arendaja
10	**Liivamäe külla** lasteaia ehitamine.					x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
11	Haridus- ning noorteasutuste **siseruumide arendamine** liikuma kutsuvateks. **Aktiivse koolitee ja liikuma kutsuva kooli** põhimõtete rakendamine valla koolides ning selle jaoks liikumist ning õuesõpet soodustavate tingimuste loomine.[26]	x	x	x	x	x			Vallavalitsus ja haridusasutused

[26] Aktiivne koolitee tähendab, et õpilased liiguvad kooli ning sealt ära kas jalgsi, rattaga, rulaga, tõukerattaga või muul kehaliselt aktiivsel viisil ning selleks on turvalised ja soodsad tingimused.

STRATEEGILINE EESMÄRK 3.3. Jõelähtme vallas on atraktiivsed ja toetavad töötingimused haridus- ja noortevaldkonna töötajatele.

Alaeesmärk 3.3.1. Jõelähtme vallavalitsus pakub haridus- ja noorsootöötajatele arendavat ja konkurentsivõimelist töökeskkonda.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Haridus- ja noortevaldkonna töötajate **motivatsioonisüsteemi täiustamine** ja **mentorluse süsteemi arendamine**, et tõsta haridus- ja noortevaldkonna töötajate töövõimet.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus ja haridusasutused
2	Haridus- ja noortevaldkonna **töötajate töötasu hoidmine konkurentsivõimelisena** võrreldes naabervaldadega, nt läbi haridusasutuste palgakorralduse põhimõtete uuendamise ning töökoormuse optimeerimise.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus
3	Haridus- ja noortevaldkonna asutusteülese **koolitussüsteemi arendamine**, sh koolituselt saadud teadmiste/oskuste teadlikum rakendamine ja organisatsioonikultuuri arendamine.	x	x	x	x	x			Haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakond, haridusasutused

4. LOODUSLÄHEDANE ETTEVÕTLUS JA TURISM

STRATEEGILINE EESMÄRK 4.1. Ettevõtlus (sh turism) Jõelähtme vallas toetab elukeskkonda ning toetub kogukondade ettevõtlikkusele.

Alaeesmärk 4.1.1. Jõelähtme valla inimesed on ettevõtlikud ja panustavad omaalgatuslikult valla nutikasse arengusse.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Vallas tegutsevate **ettevõtjate** (sh turismiettevõtjate) **info kaardistamine** ja **ajakohastamine**, ettevõtjatega suhtlemiseks, ettevõtjate infolisti loomine ja ajakohastamine, igakuised infokirjad.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus

2	**Valla ettevõtjate ja ettevõtlike inimeste poolt pakutavate teenuste ja toodete ühele platvormile viimine**, selle info levitamine ning ettevõtjate ühisturunduse soodustamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös HEAKi, piirkondliku MARO[27], ettevõtjatega
3	Vallas **ettevõtjate ja ettevõtlike inimeste tegevuse soodustamine**, nõustamis-, mentorlus- ja koolitusvõimaluste info edastamine, nt ümarlaudade algatuse kaudu, Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse (edaspidi HEAKi), Töötukassa vm abil. Eraldi fookuse suunamine: - **alustavate ettevõtjate,** - valla elanike poolt osutatavate **heaolu- ja isikuteenuste** laiema pakkumise, - **turismiettevõtluse, sh kogukondade aktiivsuse** ning - **kaasaegsete digi- ja tehnoloogialahenduste** loomise ja kasutuselevõtu soodustamisse.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Vallavalitsus, koostöös HEAKi ja Töötukassaga, MARO[28]
4	Tehnoloogia ja teiste täppisteaduste erialade **huviringide**, **algatuste** ja **külalistundide korraldamine**, selleks kohalike ettevõtetega koostöö tegemine. Vt ka alaeesmärki 3.1.1.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Koolid, noortekeskused, ettevõtted, organisatsioonid, teised omavalitsused
5	**Jõelähtme valla (sh Rebala piirkonna) terviklik kujundamine elu- , ettevõtlus- ja turismipiirkonnana**, mh Rebala piirkonnale regionaalse investeeringute programmi loomiseks ettepaneku esitamine koostöös HEAKiga.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös HEAKi, piirkondliku MARO, ettevõtjate ja küladega
6	**Piirkonnas mitmekesise majandustegevuse**, sh jahinduse, põllumajanduse ja loomakasvatuse **soodustamine.**	x	x						Vallavalitsus koostöös ettevõtjatega, HEAKiga

[27] MARO - maakonna regionaalne organisatsioon, mis tegeleb piirkonnaüleselt turismivaldkonna arenguga, toimetab HEAKi koosseisus.

[28] MARO - maakonna regionaalne organisatsioon, mis tegeleb piirkonnaüleselt turismivaldkonna arenguga, toimetab HEAKi koosseisus.

Alaeesmärk 4.1.2. Vallas tegutsevad ettevõtted toetavad ja panustavad kohalikku ellu ja keskkonda ning toovad valda innovaatilisi ja uudseid võimalusi.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Valla ettevõtjate ja ettevõtlike inimeste ümarlaua traditsiooni jätkamine** ja formaadi edasiarendamine ettevõtjate initsiatiivil.	x	x	x	x	x			Vallavalitsus algatab koostöös ettevõtjatega, teiste organisatsioonidega, KOVidega, tulevikus ettevõtjate initsiatiivil
2	**Valla ettevõtjatele ootuste sõnastamine** koos valla elanikega ning soovitud ettevõtlussektorite defineerimine valla üldplaneeringus. Vt ka alaeesmärke 1.3.1. ja 1.3.2.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös ettevõtjatega
3	Valla territooriumil olemasolevate ja planeerimisel olevate **ettevõtluspiirkondade määratlemine** ning nende terviklik planeerimine kooskõlas elukeskkonnaga.	x	x						Vallavalitsus koostöös ettevõtjate ja elanikega
4	Valla piires olevate **vabade maatükkide muutmine potentsiaalseteks ettevõtlusaladeks** (eelistatud sektoritele), selleks riigi omandis maade osas võimaluste leidmine, eraomandis kasutamata maade osas vallapoolse nägemuse pakkumine.	x	x						Vallavalitsus
5	**Vallas asuvate kaugtöö ja koosolekuruumide vajaduste kaardistamine ja ajakohastamine**, vajadusel kaugtööks atraktiivsete võimaluste loomine olemasolevatesse asutustesse (nt Kostivere mõisas, raamatukogudes), sellekohase info vahendamine elanikele ja ettevõtetele.	x	x	x		x			Vallavalitsus, valla allasutused
6	**Valla elanike haridusest ja kompetentsidest lähtuva ettevõtluse ja töökohtade arengu soodustamine**, selleks HEAK ja Töötukassaga koostöö edendamine töötajate profiilide väljaselgitamiseks ning vastava info vahendamine.	x	x	x	x	x	x		HEAK, Töötukassa koostöös Vallavalitsusega
7	**Vallas toimuvatele üritustele kohalike ettevõtete kaasamine** (sponsorluse, teenuste tutvustamise näol), et arendada koostööd piirkonna ettevõtete ja elanike vahel.	x	x	x	x	x	x		Sündmuste korraldajad

8	Analüüs ja võimaluste kaardistamine **roheenergia tootmisele**, **rohe- ja jätkusuutlikkule ettevõtlusele** orienteeritud ettevõtluse arendamiseks vallas. Vt ka alaeesmärke 1.2.1. ja 1.3.2.	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus koostöös HEAKiga jt organisatsioonidega
9	Valla elanike **ettevõtlikkuse ja ametlikult registreeritud tegevusena ettevõtlustegevuse soodustamiseks olukorra hindamine**, tegevuste kavandamine.	x	x	x	x	x	x		HEAK, piirkondlik MARO, koostöös vallavalitsusega

STRATEEGILINE EESMÄRK 4.2. Jõelähtme vald on pärand- ja loodusturismi sihtkoht, mis pakub külastajale elamusi ja loob kohalikele võimalusi.

Alaeesmärk 4.2.1. Jõelähtme valla turismivõimalused ja selle teavitustöö loob külastajale tervikliku vaba aja veetmise kogemuse ja elamuse.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Eesti turunduses Jõelähtme valla ning rahvusvahelises turunduses Rebala piirkonna turismi võtmekohtadest ja piirkondadest lähtuva **turismikontseptsiooni loomine** koos brändistrateegia, teenusekontseptsiooni ning kasutajakogemuse seire võimaluste arendamisega.	x	x	x				Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Vallavalitsus koostöös HEAKi, MARO, EISa, külade ja kogukondade ning ettevõtjatega
2	Turismikontseptsioonist ning valla vaimsest ja füüsilisest pärandist (sh rahvakultuurist) lähtuvalt **Jõelähtme valla kuvandi ja kommunikatsiooni uuendamine, arendamine**. Vt ka alaeesmärki 5.1.2.	x	x	x	x	x		Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Vallavalitsus koostöös HEAKi, MARO, EISa, ettevõtjatega
3	Jõelähtme valla (Rebala piirkonna) **vaatamisväärsuste külastuskogemuse terviklik arendamine,** selleks puuduolevate teenuste (majutuse-, toitlustusvõimalused, muud olulisemad teenused, lisateenused nt parkimine jm) kaardistamine ja arendamine (sh Jägala joale silla ehitus, Neeme külas vaatetorni ehitus jms) koostöös kogukondade, maaomanike ja ettevõtjatega.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Vallavalitsus koostöös külade, kogukondade, ettevõtjatega, koostöös HEAKI, MARO, EISaga
4	Vallas asuvate **külastuskohtade** ja **turismiobjektide** (sh muuseumide) **edasiarendamiseks** võimaluste leidmine, eestvedajatele nõu ja info pakkumine.	x	x	x	x		x		Vallavalitsus koostöös külastuskohtade haldajatega, HEAKi, piirkondliku MAROga, EISaga

5	Valla territooriumil asuvate **vaatamisväärsuste ja loodusobjektide korrastamise ja hoolduse korraldamine** (nii valla omanduses objektide hoolduse korraldamine kui riigi omandis objektide osas koostöövõimaluste leidmine), sh võimalusel osa objektide partneritele korrastamiseks või hooldamiseks andmine.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Vallavalitsus koostöös riigiasutuste, ettevõtjate ja kogukondadega
6	Valla rannikukülade ettevõtluse arendamiseks **sadamate ja lähedalasuvate turismiettevõtjate koostöövõrgustiku loomine, ja arendamine**, et ühiselt rannikuala turismiteenuseid arendada.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös külade, sadamate ja ettevõtjatega, HEAKiga
7	**Külastusmängulaadsete võimaluste** loomine kogukondade ergutamiseks ja valla üleselt külastatavuse suunamiseks (küladesse, taludesse, kogukondadesse, ettevõtetesse, looduskaunitesse paikadesse jne, sh külastajatele paindlike marsruutide loomisega).	x	x		x		x	Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Külad koostöös kultuuriasutustega

Alaeesmärk 4.2.2. Jõelähtme valla loodus- ja pärandväärtused pakuvad kvaliteetseid turismiteenuseid ja vaba aja veetmise võimalusi nii külastajale kui kogukonnale.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Koostöö valla** atesteeritud **giidide** ning **turismiettevõtjate**, **kultuuriasutuste** ja **MTÜde** vahel, et giididega ühiselt teenuseid ja tegevusi arendada.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös giidide, kultuuriasutuste ja MTÜ-dega, HEAKi, Tallinna TIKiga
2	Vallas giidide järelkasvu loomiseks **giidi kutse omandamise ja täiendamise toetamine**.	x	x	x	x	x	x		Koolitajad koostöös HEAK-i ja valla atesteeritud giididega
3	Koolides **giidide väljaõppega seotud õppesuundade, õppeainete ja töövihikute arendamine** – nt kodulugu vmt, selle valla giididega koos arendamine. Koduloõppe ja õppekäikude arendamisel tehakse võimaluse korral koostööd Rebala keskus-muuseumi, Jõelähtme koguduse ja Jõelähtme Kirikumõisa Sihtasutusega.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Koolid, valla atesteeritud giidid
4	**Kalandus- ja merendustraditsioonide hoidmine** ja edendamine ajaloolistes kalurikülades. Saarte ümbruses **paadi- ja kalaturismi arendamine**, selleks esmalt keskkonnamõjude analüüsimine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös ettevõtjatega, riigi, sadamatega
5	**Väikesadamate arvu suurendamise** soodustamine üldplaneeringuga.		x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös ettevõtjate ja sadamatega

6	**Väikesadamates** pakutavate **teenuste** edasiarendamise soodustamine. **Randadesse** erinevate teenuste ja võimaluste (meelelahutustegevused, toitlustus, üritused jne) arendamine ettevõtjate jt osapoolte koostöös.		x	x	x	x	x		Sadamad koostöös ettevõtjatega
7	**Jägala joa puhkeala** väljaarendamine turismisihtkohaks (esmajärgus infopunkti, teenuste ja esmavajaliku taristu loomine, edaspidi ala laiem katmine atraktsioonide ja teenustega).	x	x	x	x	x	x	Toetus ja omaosalus	Vallavalitsus koostöös ettevõtjatega, HEAKi, piirkondliku MARO jt osapooltega
8	**Rebala keskus-muuseumi kompleksi** terviklik väljaarendamine tänapäevaseks ja paikkonnale omaseks turismisihtkohaks.	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus koostöös ettevõtjatega ja kohalike organisatsioonidega
9	**Linnamäe**, Linnamäe paisjärve ja seda ümbritseva **ala arendamine puhkemajanduspiirkonnana**.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös ettevõtjatega
10	**Kostivere karstiala** korrastamine ja arendamine.	x	x	x	x	x	x		RMK
11	Kaberneemes **konverentsiturismi** arendamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös ettevõtjate, kogukonna ja RMK-ga
12.	Koostöö Jõelähtme kirikumõisa ajaloolise ansambli säilitamise, restaureerimise ja avaliku kasutuse arendamise projektide ettevalmistamisel ning välisrahastuse taotlemisel.								

5. KOGUKONNAKESKNE KULTUUR JA SPORT

STRATEEGILINE EESMÄRK 5.1. Jõelähtme valla kultuuri- ja sporditegevus kujundab elanike kuuluvustunnet ja arendab piirkonna rahvakultuuri.

Alaeesmärk 5.1.1. Jõelähtme valla elanikel on võimalik oma kodupiirkonnas osa saada huvipakkuvatest kultuuri- ja sporditegevustest.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Kultuurikollektiivide ja spordiorganisatsioonide** poolt algatatud traditsioonide jätkamise ning **uute algatuste soosimine**.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kultuuriasutustega
2	**Külakogukondade, seltside ja MTÜde võimekuse tõstmine**, kirjutamaks piirkonna tegevuste ja vajaliku taristu arendamiseks projektitaotlusi, ning selleks pakutavate koolituste ja nõustamisvõimaluste info vahendamine.	x	x	x	x	x	x		Külaseltsid
3	Uute huvipakkuvate vaba aja (sh kultuuri- ja spordi)tegevuste algatamiseks **ideetalgute korraldamine ning ideede nimekirja ühisele platvormile kogumine**, et teha vallaüleselt nähtavaks elanike huvid ja soovid ning valla poolt informatsioon, kuidas saaks seda ellu viia.	x		x		x			Külaseltsid
4	Elanikele kultuurielamuste lähemale toomiseks **suuremate esinejate, teatrietenduste ja kontsertide huvi väljaselgitamine kogukonnas**, kontserdikorralduse arendamine ja huvipakkuvate ürituste korraldamine.	x		x		x			Kultuuriasutused koostöös teiste kontserdikorraldajate ja -paikadega.
5	**Raamatukogude teenuste arendamine ja mitmekesistamine**, et raamatukogud toimiksid kogukonnakeskustena, ning kohalikele elanikele sobiva laenutussüsteemi arendamine.	x	x	x	x	x	x		Raamatukogud

Alaeesmärk 5.1.2. Valla kultuuriasutused ja -kollektiivid arendavad ja tutvustavad valla rahvakultuuri ja identiteeti.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Jõelähtme valla vaimse ja füüsilise kultuuripärandi, sealhulgas rahvakultuuri, kihelkonna ja kiriku ajaloo, ajalooliste ehitiste ja kalmistute ning muusikapärandi kirjapanemine ühtses väljaandes, mille põhjal arendada valla kuvandit ja eripära ning tutvustada pärandit.**		x					Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Vallavalitsus
2	Jõelähtme **pärandi (kommete, rahvarõivamustrite jne) kasutamine** ja tutvustamise jätkamine kultuuriasutustes, huvitegevuses, koolides (ühtse kuvandi alusel).	x	x	x	x	x	x		Kultuuriasutused, haridusasutused
3	Valla **rahvakultuurikollektiivide toetamise jätkamine**, nende arenguks jooksvate võimaluste leidmine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
4	Kultuuri- ja spordivaldkonna **tänu- ja lõpusündmuste traditsiooni** jätkamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus ja kultuuriasutused
5	Kultuuriasutuste eestvedamisel erinevate **kultuurikollektiivide koostöö** ja **ühissündmuste soosimine**.	x	x	x	x	x	x		Kultuuriasutused

Alaeesmärk 5.1.3. Jõelähtme valla suurematesse keskustes on avatud ning sobivad võimalused mitmekesiste tegevuste harrastamiseks.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Loo alevikus sisetingimustes sportimisvõimaluste laiendamine läbi vallaülese **haridus-, kultuuri- ja spordikompleksi** ehitamise. Vt ka alaeesmärki 3.2.1.			x				Lisarahastuse olemasolul	Loo Kool, kogukond
2	Sisetingimustes sportimisvõimaluste loomiseks **Neeme külla Neeme spordimaja ehitamine** ja multifunktsionaalseks arendamine, et leevendada rahvamaja vabade ruumide puudust.			x				Toetus ja muud vahendid	Vallavalitsus
3	**Kostivere mõisa** ja mõisa **pargi renoveerimine.**	x	x	x	x			Toetus ja omaosalus	Vallavalitsus

4	Jõelähtme külas kultuuritegevuste arenguks **Jõelähtme rahvamaja rekonstrueerimine**.	x	x	x	x			Omaosalus	Vallavalitsus
5	Suuremate kultuuriürituste jaoks **välilava(de) ehitamine** koos tervikliku kontseptsiooniga sellest, kuidas jätkusuutlikult selle kasutust hoida.						x	Lisarahastuse olemasolul	Koostöös külaseltsidega
6	**Ligipääsetavuse tagamine** suurematele spordi- ja kultuurikeskustele, raamatukogudele ning ruumide ligipääsetavuse kohta info kättesaadavaks muutmine vallavalitsuse ja selle allasutuste digitaalsetes kanalites. Vt ka alaeesmärki 1.1.3.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
7	Valla territooriumil olemasolevate **matkaradade korrastamine**, järjepideva hoolduse tagamine ning uute matkaradade rajamine koostöös RMKga.	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	RMK koostöös vallavalitsuse, külade ja kogukondadega

Alaeesmärk 5.1.4. Valla elanikud liiguvad, osalevad regulaarselt sporditegevustes ning kasutavad vabas õhus liikumise võimalusi.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	**Liikumisharrastuse ja spordivõimaluste tervikliku juhtimise süsteemi arendamine** ning eagrupipõhiste tegevusplaanide loomine ja rakendamine.	x	x						Vallavalitsus
2	**Jõelähtme valla spordiharrastuste arendamine**, mis mh kannaks vallas liikumisharrastuse ja spordi süsteemse edendamise vastutust.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
3	**Jõutreeningu** (nii sise- kui väli)**võimaluste arendamine suuremates keskustes**, mh nii, et need oleks erinevatele eagruppidele sobival ajal ja kohas kättesaadavad.	x	x	x	x	x	x	Lisarahastuse olemasolul	Vallavalitsus
4	**Individuaalspordialade** (nt kergejõustiku) harrastamiseks vajalike **võimaluste loomine** valda, et võimaldada noortel individuaalspordialasid harrastada.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
5	Valla **spordimängude**, **väljakutsete**, **ürituste korraldamine koostöös kogukondadega** liikumisharjumuste arendamiseks.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Vallavalitsus koostöös kultuuriasutustega

6	**Erinevate ea- ja huvigruppide** (nt pered, vanavanemad-lapselapsed jt) **ning erinevate piirkondade ühistegevuste soodustamine** (nt nagu Mõisamängude kontseptsioon), sarnaste spordialade ühistegevuste edendamine – nt jalgpallivõistkondade kohtumised jm.	x	x	x	x	x	x	Võimalusel kasutada toetusmeetmeid	Vallavalitsus koostöös kultuuri, haridus- ja spordiasutuste ning MTÜdega.
7	Valla **noorsportlaste** jätkuv **toetamine** ja **tunnustamine**.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kultuuriasutustega

Alaeesmärk 5.1.5. Valla elanikud on teadlikud pakutavatest organiseeritud ja kogukondlikest vaba aja veetmise võimalustest ja on aktiivsed ise tegevuste algatamisel.

Nr	Tegevus	27	28	29	30	31	32-37	Allikas	Elluviijad
1	Sündmuste ja tegevuste kommunikatsiooniks **sihtgrupipõhiste kanalite edasiarendamine**, **kommunikatsiooniplaani loomine** ja teavituskanalite arendamine.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus
2	**Külades ja asulates vaba aja veetmise** võimaluste/tegevuste **info kaardistamine** ja kommunikeerimine, sh: - valda kolinud uutele elanikele valla **kogukonnaelus osalemise võimalustest ülevaatliku info jagamine**; - **vallaülese sündmuste kalendri ja süsteemi loomine**, millega sündmuste korraldajad saaksid ise infot kalendrisse sisestada; - **info levitamine, kus ja kuidas saavad kogukonnad oma spordi-, kultuuri- ja vaba aja tegevusi korraldada**, sh vabade aegade info jagamine, et tagada maksimaalne ruumide ja taristu kasulikkus kogukonnale; - vallas pakutavate **spordialade tutvustamine** (nt Sport Kooli programm, koguperespordisündmused, näidistreeningud jne).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös külaseltsidega, sündmuste korraldajate ja allasutustega
3	**Matka- ja muude liikumisradade loomine ja korrastamine, terviseradade info koondamine** ja kommunikatsioonitegevuste planeerimine. Vt ka alaeesmärki 4.2.1.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös külade ja kogukondade, giidide, HEAKi jt riigiasutustega
4	**Kohalike MTÜde, ettevõtete ja elanike kaasamine** valla poolt korraldatud sündmuste ja tegevuste korraldamisse.	x	x	x	x	x	x		Kultuuriasutused jt sündmuste korraldajad
5	**Küladevaheliste võistluste ja spordipäevade korraldamine**, mis tutvustaksid erinevaid spordi harrastamise võimalusi spordiorganisatsioonide ja külaseltsidega koostöös.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös külaseltsidega

6	Kogukondade, sündmuste ning kultuuri, spordi ja vaba aja tegevuste **eestvedajate innustamine**, **nõustamine** ja **tunnustamine** valla asutuste poolt nende tegevuse jätkamiseks.	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus, allasutused
7	Uute **vabatahtlike** ja **kogukonna eestvedajate** kujunemise **toetamine** (nt läbi kogemuslugude ja ürituste korraldusse kaasamise).	x	x	x	x	x	x		Vallavalitsus koostöös kultuuriasutustega ja külaseltsidega

Arengukava aitas luua
DD StratLab
Teaduse ja Kultuuri SA Domus Dorpatensis
Registrikood 90007342
Raekoja plats 1 / Ülikooli 7, Tartu 51003